

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 28. (88.) ÉVF. • 1. SZÁM • 2018. JANUÁR • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Küszöbön

● Újra előttünk egy újabb esztendő. Perceit örömmel, óráit tervekkel, napjait tettekkel, heteit, hónapjait megvalósításokkal szeretnénk kitölteni. Sikerül majd, Teremtőnk? Vajon miként fogunk bukdácsolni a Te időd méricskélésére önkényesen kitalált eszközeinkkel életutunkon?

Mert mérjük, Uram, a Te idődet, amibe minket is beillesztettél. Teremtésedben megfigyelhető ciklusokkal, nap-, hónap- és atomórával, szívveréssel, nyelvünk metaforáival próbáljuk

leképezni azt a forrást, amelyből vétetett a 2018. esztendő vagy a négy és fél évszázadnyi távolból maig sugárzó 1568...

Micsoda az idő? Tenger? Nétán kerék? Esetleg folyóvíz vagy fonal? Örökké előrehaladó, vagy hullámokat vet? A végtelenből való kiszakítottóságunk?

Évfordulók, születések, halálok küszöbén újra meg újra viaskodunk végességünkől származó időtudatunkkal. Add, hogy értelmessé tegyük azt az időt, mit nekünk szabtal!

A tartalomból:

Gondolatok a vallásszabadság 450. évfordulóján

3

Festmény a tordai országgyűlésről

5

A hit ajándéka

8

Az idő

9

Felszentelt lelkészek

10

Közös a sorsunk

12

„Vessetek magatoknak igazságot, akkor hűséget arathattok!” (Hós 10,12)

• **December 2-án** a marosvásárhelyi **kövesdombi unitárius egyházközség** ünnepelte temploma felszentelésének hatodik évfordulóját. Az istentiszteleten Nagy László főjegyző, a Bolyai téri gyülekezet lelkésze végezte a szolgálatot. Meghívottként jelen volt Fodor Imre egykori polgármester is, aki a templom építéskor nagyban segítette az egyházközséget. Felszentelték az egyházközség címeres zászlaját is. Az ünnepen fellépett a Csíky Csaba karnagy vezette Musica Humana női kamarakórus.

• **December 6-án tartotta alakuló ülését a Média- és kiadóbizottság.** A bizottság elnökének dr. Kovács Sándort, titkárnak Márkó Lászlót, jegyzőnek Rácz Máriát választotta. Kijelölték a bizottság képviselőit a Főtanács, valamint a Főtanács Bizottság testületébe, illetve az Egyházi Képviselő Tanács állandó meghívottját.

Elemezték az év végi kiadványok (falnaptár, kalendárium, zsebnaptár) helyzetét. A bizottság meghatározta az egyházi témájú kéziratok kiadásának rész támogatására beérkező kérések elbírálásának szempontjait, az alábbiak szerint: a) az igénylő legkésőbb december 1-ig jelezze a következő évben kiadásra szánt kötet támogatási igényét, a kiadandó munka kivonatának egyidejű megküldésével; b) a kéziratot a következő év június 30-ig kell benyújtani a Média- és kiadóbizottságnak, amely indokolt esetben (független) lektort kér fel annak elbírálására; c) a kiadásra nyújtott támogatást az igénylő csakis a nyomdai költségek fedezésére fordíthatja; d) a támogatott kiadványoknak bizonyos, előre leszögeezett számú példányát a szerző az Egyház rendelkezésére bocsátja.

Az Unitárius Közlöny helyzetéről Demeter Sándor Lóránd, a Keresztény Magvetőről dr. Kovács Sándor számolt be.

• **December 7–8-án** került sor a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium és a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak immár hagyományos **közös hétvégéjére** Kolozsváron. A városnézés után a Házsongárdi temetőben Berde Mózsá, Brassai Sámuel, Bölöni Farkas Sándor sírját koszorúzták meg. Az iskolai színjátszók és a válogatott tizedikes diáktársak előadták Robert Burnstól *A vidám koldusok* című kantátát.

• Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége **december 12-én** Székelykeresztúron tartotta **rendkívüli tisztújító konferenciáját**. A konferencián új elnököt, titkárt és pénztárost választottak. Elnök: **Csete Árpád**, Homoródalmás, titkár: **Solymosi Alpár**, Csíkszereda, pénztáros: **Újvárosi Katalin**, Székelymuzsna.

• **December 14-én dr. Barabássy Sándor Egy reneszánsz mecénás főúr a 15–16. századi Erdélyben** című könyvének bemutatójára került sor a budapesti unitárius egyházközségben. Az est házigazdái Kászoni József, püspöki helynök, az egyházközség lelkésze, valamint Elekes Botond, a magyarországi egyházkerület főgondnoka voltak.

• **December 14–16. között** Bölönbén és Kolozsváron tartották meg a **Bölöni Farkas Sándor-émlék-konferenciát**, melyen a híres utazó, útirajz- és naplóíró halálának 170. évfordulójára emlékeztek. Az esemény szervezője a szülőfalu, Bölön unitárius egyházközsége volt.

December 14-én az egyházközség szeretetotthonában ifj. Kozma Albert nyitotta meg az emlékkonferenciát, majd tartott előadást Bölöni Farkas Sándor életéről és munkásságáról. Id. Bíró Lajos volt polgármester és az egyházközség egykori lelkésze, id. Kozma Albert

az 1991. október 13-i szoboravatás előzményeit és eseményét elevenítette fel. Fehér János művészettörténész Bölöni Farkas Sándorról tartott előadást, majd Boda Szabina diáklány énekelőadása és Márk Attila megzenésített versekből összeállított műsora következett.

Szombaton Kolozsvárra utaztak a bölöniek, hogy Bölöni Farkas Sándor tevékenységének fő helyszínére is elvigyék a szülőföld üzenetét. Az erdővidékieket Bálint Benczédi Ferenc unitárius püspök fogadta, a konferenciának pedig a Magyar Unitárius Egyház Dávid Ferenc Imaterme adott otthont. A Házsongárdi temetőben koszorúzásra került sor Bölöni Farkas Sándor sírjánál.

A háromnapos esemény vasárnap a bölöni szeretetotthonban tartott istentisztelettel, a konferencia kiértékelésével és a Bölöni Farkas Sándor-szobor megkoszorúzásával zárult.

• **December 16-án**, advent harmadik vasárnapján a brassói és fogarasi egyházközségekben végzett szolgálatot az elsőéves magiszteri hallgatók maroknyi csoportja. A hallgatók által a keresés és várakozás témakörében összeállított istentisztelet és műsor a karácsonyi ünnepre való ráhangolódást szolgálta.

• **December 23-án adventi vásárt** tartottak **Kobátfalván** a helyi ifjúság, a vasárnapi iskolások és a kobátfalvi unitárius egyházközség közös szervezésében. A vasárnapi iskolás gyerekek és a fiatalok a több mint száz érdeklődő számára adventi, karácsonyi énekekkel, gitárszólamokkal tették szebbé az estét. Sorbán Enikő népdalénekesnő népi karácsonyi énekeket énekelt.

A süteményekből, meleg teából, forralt borból és kézműves termékekből származó bevétel a szervező fiatalok, illetve kisiskolások tevékenységeit segíti.

Ezt álmodtam

Bencze Domokos (1891, Bágy – 1971, Marosvásárhely) falusi jegyző, költő, unitárius zsolnártíró *Ezt álmodtam* c. verséből idézünk 4 sort a két rejtvényben.

Vízszintes: **2. Az idézet**

I. sora. 13. Magas építmény, időmérő szerkezet számára. 14. Az Amerikai Egyesült Államoknak két elnöke is volt ezen a néven. 15. Kőműves munka. 17. Kemény fajtája.

18. Növény része. 19. Zenemű megváltoztatása. 21. Kétszersült kenyér. 23. Hüvelyk. 24. Ókori görög piactér. 26. Van ilyen tyúk is, veronika (növény) is. 27. ... Mari, magyar színésznő. 30. Orosz lánynév. 31. Hegedű tartója. 32. Kelet, németül (OST). 33. Gabonát vág. 35. „Érzékeny” növény. 37. Fűves síkság Amerikában. 40. Direkt termő szőlő. 41. Kemping. 43. Tigris és orosz-lán keresztezéséből létrejött állat. 44. Dél-Amerikát átszelő hegylánc. 46. Csomót lazít. 48. Kihalt ausztráliai futómadár. 49. Őseink veszélyt közlő rendszere. 54. Oroszlánnév. 55. Hajófar.

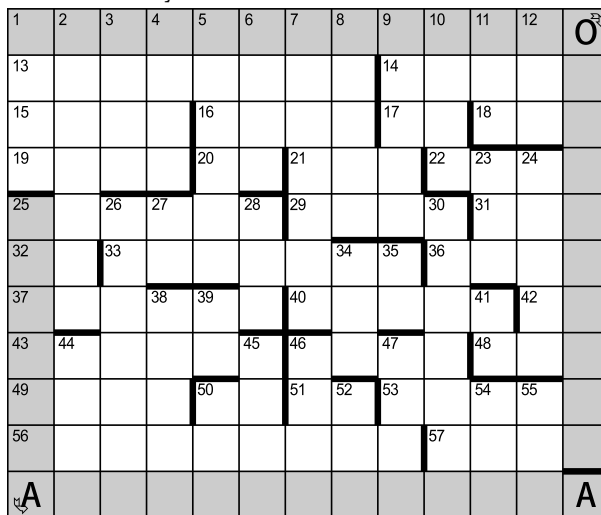
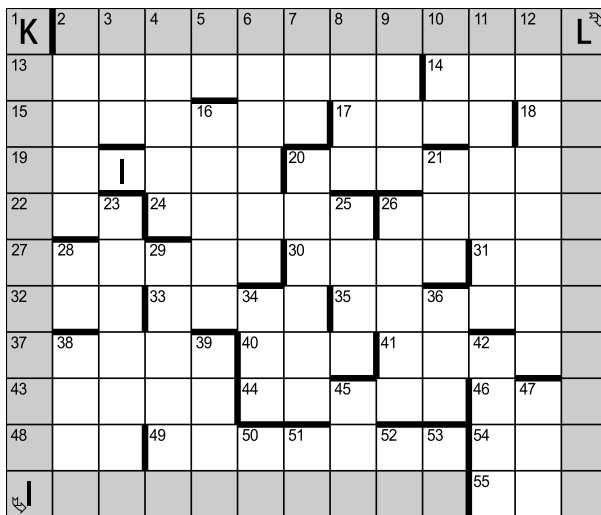
Függőleges: **1. Az idézet II. sora.** 2. Búzát betakarító. 3. Becézett Zakariás. 4. Teázás ideje Angliában. 5. Ásványi fűszer. 6. Kézimunka. 7. ... Angeles, amerikai nagyváros. 8. ... világ, nagyon régi, emberemlékezet előtt kor. 9. Gyöz. 10. Áruház lánc. 11. Diákat osztályisméltésre utasító. 12. Keményen bíráló. 16. Gyűjtőtábor. 20. Az atommagban lévő pozitív részecske. 21. Járom. 23. Nem ismer be valamit. 25. Közismert gyümölcsfajta. 26. Innovátor. 28. Fél zsák! 29. Román balladabeli kőműves mester. 34. ... Blandiana, költő-nő. 36. Gubós növény. 38. Feuchtwanger személyneve. 39. Bibliai alak. 42. Üzlet. 45. Teherautó márka. 47. Ráskai ..., kódexmásoló apáca volt. 50. Vérfaktor. 51. Alkotás. 52. Róka kölyke. 53. Pára!

Vízszintes: **1. Az idézet**

III. sora. 13. Literatura.

14. Mosópor márka, de Shakespeare szelleme is. 15. Mocsári madár. 16. Lány hangsor. 17. Sír. 18. Presser Gábor együttese volt. 19. Háromatomos oxigén. 20. Magam. 21. Lyuk, népiesen. 22. Régi házfedél. 25. Van ilyen kalács is. 29. Amely személyt. 31. Lamartine híres verse. 32. Udvarias megszólítás. 33. Nyakas ember. 36. München folyója. 37. Modern számítógép.

40. Gázolajjal működő motor. 42. Éneklő szó. 43. Textilanyag-féleség. 46. Király széke. 48. Gyulladás. 49. Beteget gondoz. 50. Long Play, röviden. 51. Használatlan. 53. Hamisan játszó. 56. A boka latin neve. 57. Szerves gyök. Függőleges: 1. Takaránytároló. 2. Az A. E. Á. tagállama. 3. Redőny. 4. Paradicsom. 5. Ivarsejt. 6. Falusias női név. 7. Európai nép. 8. Folyik. 9. Pólusokon élő. 10. Strázsál. 11. Csónakgerinc. 12. Seben képződik. 23. Címermadár. 24. Szóban célzó. **25. Az idézet IV. sora.** 26. A nap felszínén időnként keletkező sötétebb rész. 27. Indok. 28. Terep mássalhangzói. 30. Ázsiai hegység. 34. Ilyen írás az ogam. 35. Üres kéz! 38. Toll, népiesen. 39. Majdnem ott! 41. Olló közepel! 44. Csökken a szintje. 45. Erdélyi történetíró volt (Péter). 46. Újzást. 47. Hitvány gabona. 50. Román pénznem. 52. Házállat. 54. ... Gréta, magyar teniszezőlány. 55. Római 52. (FORRAI TIBOR)

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közzölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését támogatta a

COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

Gondolatok a vallásszabadság 450. évfordulóján

BÁLINT BENCZÉDI FERENC

Kedves Unitárius Testvéreim!

A teremtett világon egyedül az ember képes – képzeletben bár – az öntudatlanul hömpölygő időt megfékezni, és az örök jelenben egy pillanatra megállva, emlékezni. Egyedül az ember tartja számon a múlt eseményeit, tanulva az előtte járók példájából, és erőt merítve az erényes tettektől nemessé édesült pillanatokból. És ez az emlékezés önkéntelenül ébreszti rá Isten legnemesebb teremtményét egyfelől önnön törekénységére, másfelől legnemesebb kincsére, a jó szándékból fakadó, jövőt formáló, tiszta cselekedetre. Ez új esztendő az ilyen időbe tekintés ideje nemcsak az unitáriusok, hanem minden velünk ünneplő magyar és külföldi testvérünk számára. Visszatekintésünk középpontjában pedig Erdély történelmének egyik legragyogóbb értéke, az 1568-ban Tordán hozott vallásügyi határozat áll, amelyben a világon először e kicsiny állam országgyűlése elismerte a mindenkori keresztény gyülekezet azon jogát, hogy saját felfogásával megegyező prédikátort hallgasson.

Ferencz József unitárius püspök százötven éves szavai a mai napon is igaznak bizonyulnak: „Valóban e törvény megalkotása Erdély politikai és egyházi történeteinek egyik legragyogóbb mozzanata, s midőn mi ehhez kötjük háromszázados ünnepszentelésünket, nyilvánvalóvá tesszük, hogy azzal nem egyes embernek tömjénezünk, nem felekezetünkkel akarunk kérkedni, hanem egy általános becsű, nagy és magasztos eszmének, a hit és lelkiismeret szabadságának ez országban vallásunkkal nyert új diadalát üdvözöljük.” Másfél évszázaddal később mi sem vallhatunk mást! Ám annál inkább kívánjuk felmutatni ezt a szellemi kincset, amely nemcsak történelmi elsőbbsége révén, hanem egyetemes igazsága által, egyfelől büszkeséggel tölt el, másfelől továbbmunkálkodásra és építő, jó szándékú cselekvésre kötelez.

A vallásszabadság Erdélyben megszülető eszméjét a világ, pusztulás, harc és igazságtalanság árán, de lassan mégis elsajátította. A jelenben, a nyugati civilizációban e jogot alkotmányok biztosítják, ám a négy- százötven éves előzmény szellemiségét, az erdélyi rendek hozzáállását nem emésztette fel az idő. Ugyanis Erdélyben 1568-ban a vallásszabadság törvénye mögött sajátosan keresztény, igazságot és méltányosságot akaró szellemiség húzódik meg. A vallás ügyét rendező lehetőségek közül az erdélyi országgyűlés nem a tiltást, nem a kizárólagosságot, még a gondolatokat is gúzsba kötő önkényt részesítette előnyben,

hanem az evangélium életet, növekedést és kibontakozást szorgalmazó szellemiségét. Ez a viszonyulás pedig idő fölött álló példa a mindenkori keresztény ember számára. Számunkra e négyszázötven éves évforduló a jézusi tanításban való megerősödés alkalma és lehetősége, amelynek középpontjában felekezeti értékeink megélése és felmutatása mellett, fellelhető az a kötelesség, amely a názáreti mester minden

„A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17)

tanítványa számára élő, eleven valóság. E tanítást gyakran elfeledő, sokszor megtagadó jelenünkben nekünk, különböző felekezetű, de mégis egy Istenhez fohászoló testvéreként kötelességünk szavaink és példánk által megélni.

Az alig kezdődő jubileumi év egyben erdélyi magyar mivoltunk megerősödésének a lehetősége is. E föld népei, akik megtapasztalták mind a zsarnokságot és az önkényt, mind a fejük fölött döntő nagyhatalmi arroganciát, évszázados együttélésük folyamán bölcsen felfogták, hogy az elkülönülés, a kizárólagosságra való törekvés, az elzáró falak és bástyák erősítése sosem vezet előre. Ezzel szemben az őszinte, együttműködő párbeszéd, a mindenki számára elfogadható jó és igaz megélése olyan lehetőség, amely világraszóló jelentőségű értéket képes teremteni. Ezt a felekezeti, nemzeti és országhatárokon átívelő párbeszédet, közös munkát és értékeremtést tűzzük zászlónkra az előttünk álló esztendőben is. Az istentiszteleti alkalmon kérjük Istent, hogy tartsa meg gyülekezezteinket, egyházunkat és nemzetünket. Adjon nekünk bölcsességet, hogy a tordai ediktum szellemiségét követve éljünk ahhoz méltó életet. A különböző szintű rendezvények és találkozók alkalmával emlékezzünk meg az eleinktől kapott szellemi és tárgyi hagyaték fontosságáról, de tegyünk – akár szavak nélkül – fogadalmat, hogy két kezünk erejével, elménk fényével, legjobb tudásunk és képességünk szerint azon leszünk, hogy a múltból kapott kincs a jövő számára is élő maradjon.

Isten tartsa meg gyülekezezteinket, egyházunkat, nemzetünket és minden jó szándékú, igaz embert! Adjon nekünk erőt az ünnepléshez és a munkához, az imádkozáshoz és a cselekvéshez egyaránt!

LÉLEKKENYÉR

Remélem...

2017. október 28-án az ürmösi zsinaton szentelték fel azt a nyolc ifjú lelkészt, akik induló sorozatunkban vallanak lelkeségről, szolgálatról.

A lelkésszé szentelésem kicsit újesztendő-köszöntő is volt. Éreztem, valaminek a végén állok, s valaminek a kezdetén. Így, mint a szilveszteri ember, utaztam a már elmúltban: félbehagyott tervek számbavétele, megtett utak végiggondolása, sikerek és kudarcok felidézése között. Új fogadalmakat tettem. Újakat és talán jobbakat fogadtam meg. Elrejtett kincseket, értékeket találtam meg, a létet köszöntem meg. Huszonhét éve dobog a szívem. Néha felgyorsulva, a mindenség adta csodákat befogadva és átélve, néha lassabb vagy fájóbb lüktetésben, hogy a nyugalom mértékét is megértsem. Néha hevesen, lelkesen, fényesen, máskor kényesen vagy csendesen. Olykor mindig mindent csak önmagamnak lázasan megtartva, olykor pedig mindent másoknak odaadva. Néha perelve, máskor elfogadva. De mindig érezve a Gondviselő biztonságát.

Hivatásom sokszínűségét megélni, megérezni – tudom – ajándék. Ajándék a hely, ahol most élek, az emberek, akikkel dolgozom, akik körülvesznek. Ajándék minden arc, amelybe belenézek, minden szó, amit meghallok. Ajándék, amikor a közös munka eredménye, sikere a magasba emel, s ajándék, amikor a kudarcok a legmélyebbre kényszerítenek. Ajándék, ha látom, a befektetett energiám megtérül a hálásan pillantó szemekben, és ajándék az is, ha néha úgy érzem, minden hiábavalóság. Ajándék, ha tapasztalom hitem erejét, és ajándék, ha időnként a kételkedés, a bizonytalanság próbára teszi azt bennem. Mert min-

denben érzem a Gondviselő jelenlétét.

Nem hiszek a véletlenekben. Lassan-lassan megértem, hogy miért élek, és mi a feladatom. Törekszem a csendre, amelyben szólhat hozzám a Gondviselő. Esténként, a gyertya lángja mellett újra

PÉTERFI
ZITA ÁGNES

hogy önmagammal is, másokkal is jól cselekedjek? Vajon tényleg a hit, a remény, a béke vezet utamon? A válaszaim változóak. De mindig érzem a Gondviselő tanítását.

Hivatásom csodáját érzem. És hálás vagyok. Ez a hála mindig elűzi lelkemből a boldogtalanságot.

„...a testvérszeretemben legyetek egymás iránt gyengéd, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a Lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok.

A reménységben örvendeztetek, a nyomorúságban legyetek kitartók, az imádkozásban állhatatosak.

A szentekkel vállaltok közösséget szükségükben, gyakoroljátok a vendégszeretetet.

Egymással egyetértésben legyetek, ne legyetek nagyratörők, hanem az alázatosakhoz tartsátok magatokat. Ne legyetek bölcsök önmagatok szerint.

Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszért. Arra legyen gondotok, ami minden ember szemében jó. Ha lehetséges, amennyire tőletek telik, éljetez minden emberrel békességben.” (Róm12,10–14.16–18)

és újra elolvasom a rómaiakhoz írt sorokat. Aztán felteszem a kérdést, hogy vajon a szeretetben gyengéd vagyok-e, a szolgálatkészségben fáradhatatlan? Vajon a reménységben tényleg tudok örvendezni? A nyomorúságban képes vagyok-e kitartani? Vajon kellően és eléggé gyakorlom a vendégszeretetet? Vajon ma egyetértésben voltam a mellettem állóval? És ha nem, vajon milyen eszközökkel fejeztem ki a véleményem másságát? Vajon volt-e bennem kellő alázatosság, vagy túl bölcs akartam lenni? Vajon ma valóban arra volt gondom,

Remélem, sokszor kérdezhetek még, és sokszor kereshetem a választ. Remélem, hogy újra meg újra képes leszek megteremteni a csendet, amiben szólhat Ő. Remélem, igaz tudok maradni az igazságtalanságban, remélem, kitartó leszek a nyomorúságban. Remélem, képes leszek mindig a bennem lévő gyermeki világossággal megvilágítani sötét helyeket. Remélem, hogy lesz bennem mindig kellő alázat. Remélem, hogy mindig szeretettel tudok mások felé fordulni. Remélem, hogy mindig érezhetem a Gondviselő szeretetét.

Festmény a tordai országgyűlésről

NAGY-MÁTÉFI TÍMEA

• Vallásórás kisdiaikként minden hét péntek délutánján gyülekeztünk a szentábrahámi parókián, Jakab Dénes pap bácsiéknál. Igyekeztünk jóval még az óra előtt odaérni: télen a befagyott patakon csúszkáltunk, nyáron a ház előtti padon csivítettünk, amíg nem figyelmeztetett az óra kezdésére a pap bácsi. Hittanóráink állandó tanúja volt egy óriási kép, ami fekete-fehéren terpeszkedett padjainkkal szemben. Néha olyan érzésünk volt, hogy a kép mögül, egy titkos mélyedésből valamely képbeli szereplő szemén keresztül minket is megles valaki, mint ahogy arról Jókai ír *Az arany emberben*.

Évek múltán a konfirmációi emléklapról köszönt vissza a kép kicsinyített mása, s máig ott áll kiakasztva szülőházunk falán, a család többi tagjának emléklapjai szomszédságában, bizonyítván, hogy valamikor sikerült már egyszer hitünkről vallást tenni, s serdülőként valami ünnepi szent szépségben megfürödni kortársainkkal, családjainkkal, közösségünkkel. Azt hiszem, nincs olyan unitárius, aki ne ismerné ezt a képet, de jóval kevesebben vannak, akik ismerik a valódi változatot, s még kevesebben vagyunk, akik láttuk is azt a maga teljességében, pompájában. Ismereteinket kiegészítendő, hadd álljon itt pár fontos, hasznos információ róla!

A magyar honfoglalás 1000. évfordulójára készülve, Magyarország-szerte pályázatot hirdettek meg a vármegyék, városok számára, amelynek témája olyan helyi történelmi nevezetesség, kimagasló esemény megörökítése, amely az utókor számára is értékkel bír. Torda-Aranyos vármegye, illetve Torda város vezetősége is részt kívánt venni ezen a versenyen. Megvizsgálva a lehetőségeket, 1894 őszén arra jutottak, hogy „bármiképpen lapozgatjuk is a történelem könyvét, az indítványunkban megjelölt eseménynél kiválóbbra – mint a mely a lelkiismereti szabadság deklarálása – utalni nem tudunk”.

A városi tanács a választott téma történelmi körülményei és hiteles forrásai iránt érdeklődött. Megkeresték Kolozsváron az Unitárius Püspökséget és az Egyházi Képviselő Tanácsot, hogy a megfes-

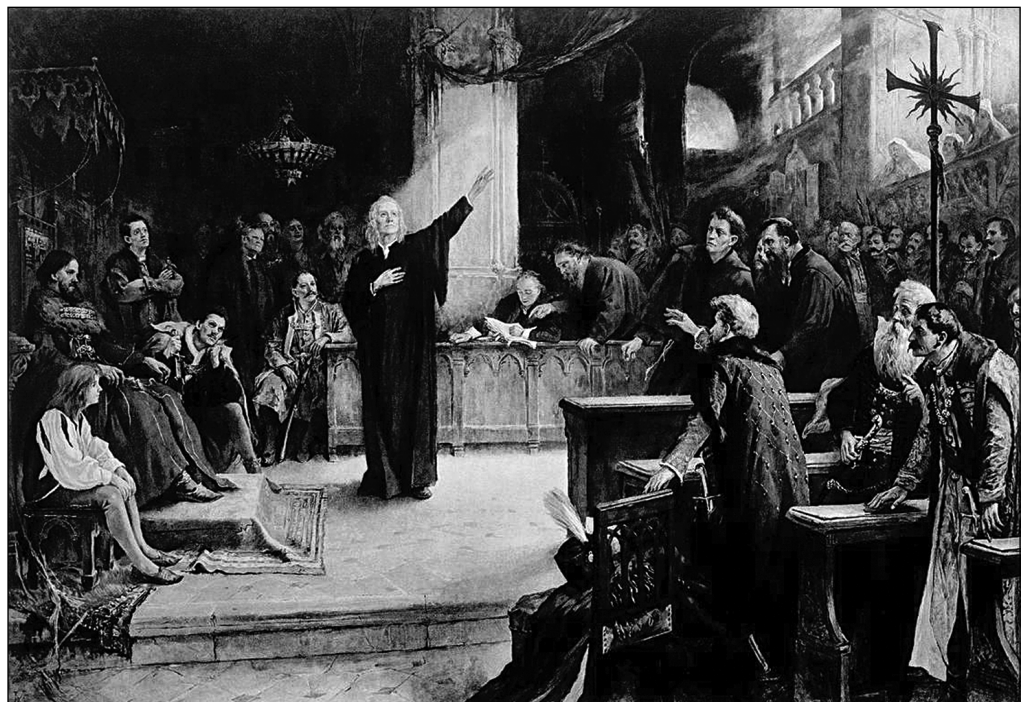
tendő történelmi eseménnyel kapcsolatosan legyenek segítségükre. 1894 novemberében meg is érkeztek a kért adatok. Ezt követően a tordai képviselő-testület 1500 Ft. költségvetést határozott meg a terv kivitelezésére.

Nagy kérdés volt, hogy kit bízzanak meg e nagy lélegzetvételű festmény elkészítésével. A budapesti Képzőművészeti Társulattól kértek tanácsot, akik az akkor 32 esztendőes neves festőművészt, Kriesch Aladárt ajánlották. Kriesch ugyan nem volt erdélyi származású – Budán született, s ekkor még nem viselte a Körösfői előnevet –, de éltek Kolozsváron és Tövisen rokonai. Egy erdélyi látogatás alkalmával a tövisi családtagok elvitték őt diódi (Fehér megye) birtokukra. A festőnek annyira megtetszett a nyugodt környezet, hogy az ottani csűrben rendezte be műhelyét. Itt készült el később a tordaiak által megrendelt festmény is.

Kriesch Tordára utazott, hogy tanulmányozza a helyszínt, meglátogatta a piaci impozáns gótikus templomot, falsíkját látva pedig arra gondolt, hogy nem táblaképet, hanem freskót festene, de a megrendelőket nem tudta erről meggyőzni.

A festmény vázlatát 1895 tavaszán készült el, amit a városházán bemutatott. A kép elnyerte a közönség és a megrendelők tetszését. Ezután Tordán és Kolozsváron modellek, történelmi díszletek után kutatott. Kolozsváron korabeli öltözeteket varratott, és még a városi szegényházba is ellátogatott, ahol talált is egy „jó arcú” öreget.

A vázlatot a Képzőművészeti Tanácsnak is bemutatták, majd a festő Diódra utazott a festmény elkészí-

tésére. Nem volt könnyű dolga, hiszen Dávid Ferencről nem maradt fenn semmilyen történelmi, hiteles ábrázolás.

Másfél évtizeddel a mű elkészülte után Kriesch írásba foglalta a képen látható történelmi jelenetet: „Az unitárius vallásnak első papját s egyben mártírját is – Dávid Ferencet – látjuk a kép közepén. Balra tőle, emelkedettebb trónszéken a fejedelem, mellette a két unokaöccse: Báthory István (a fejedelemtől balra) és Báthory Kristóf (jobbra). Mögötte áll az olasz Blandrata György, a fejedelemnek meghitt tanácsadója. Sokat hányatott ember, ki legutóbb Lengyelországból került az erdélyi udvarhoz, és az unitáriusokéhoz hasonló tanokat hozott magával külföldről. Báthory István és Csáky kancellár mögött állnak a szász rendek. Dávid Ferenc mögött balra Csáky Mihály, a kancellár, ki nem vett nagyon részt a vallásos dolgokban, jobbról Heltai Gáspár, amint a Bibliát forgatja, s egy másik papnak mintegy igazolja Dávid Ferenc mondását. Előbbre, a padosok között egy katolikus barát, aki megdöbben a hallottakon, és Méliusz Péter debreceni prédikátor, aki szintén bizonyos kétkedéssel fogadja a szónokló szavait. Mögötte, a templom kórusa alatt a székegy rendek, fönna a kórusban az asszonyok, elől pedig a padok között egy néhány magyar rend, kiknek nevei nem fontosak.”

A tabló magán viseli a 19. század végének festészeti sajátosságait, Kriesch a barokkos fény-árnyék hatásra alapozva jeleníti meg témáját. Sokak szerint Dávid áb-

rázolásához Liszt Ferenc alakja szolgált mintául. Az 1896-os budapesti kiállításon kiváló helyezést kapott a mű. 1896 tavaszán mutatták be az akkoriban épült budapesti új Múcsarnok első termében. Tordára a kép csak 1898-ban érkezett meg. 1920-ban Gyallay Pap Domokos így írt a képről: „...a kép a városháza közgyűlési termét díszítené – ha állandóan le nem volna függönyözve. De igen bölcsen lefüggönyözték, mert a pipafüst pusztulással fenyegette.”

A második világháború után a festmény átkerült a tordai hajdani fejedelmi házba, a mai Városi Történelmi Múzeumba. 1979-ben, Dávid Ferenc halálának 400. évfordulóján restaurálták, ma is ott áll a 12 négyzetméteres festmény.

Fogalmunk sincs, hogy miként nézhetett ki Jézus, mégis több millió módon ábrázolták az elmúlt évezredekben művészek és amatőr alkotók. Nem tudjuk, hogy Dávid Ferenc alakja hasonlított-e a festményen ábrázolthoz, ahogy azt sem tudjuk sokan, hogy miként nézhetek ki ükapáink, ükanyáink, de valamilyen kép mindnyájunkban él róluk. Nagy segítség, ha egy művész érzékeny szemüvegén keresztül lelünk segítséget múltidézéshez, képalkotáshoz, értékeinkhez való visszacsatoláshoz. Vitathatatlan, hogy unitárius értéktárunk kiemelkedő darabja Körösfői-Kriesch Aladár alkotása, s hiszem, hogy erdélyi magyar unitárius szerepén túl fontos üzenettel bír akkor is, amikor alapvető emberi értékeinkről, keresztény örökségről és európai kultúráról szólnak.

Istenarc

„Minek végigmenni az önmagába térő ösvényen? Hiszen ugyanoda jut az ember, ahonnét elindult. A kezdet és a vég összetalálkoznak. Csak hát a vándorlás során sok minden történhet. Ezért nem biztos, hogy ugyanaz az ember tér vissza, mint aki elindult. Útközben sokféle tanító, tanítvány, igehirdető, és sokféle hatás jön oda hozzád. Sokféle hívás hangzik feléd. Figyelj rájuk...”

(Popper Péter)

Európa, Székelyföld, egy Kis-Homoród menti falucska, ahol a 60-as évek derekán kicsi Feri bá megpergette a nyakába akasztott dobot, és így kiabált: „Közhírré tétetik, ma este mozi lesz!” A kapukban kíváncsiskodó fejek azonnal eltűntek, és akárcsak egy megbolydult méhkas, az egész falu még szorgalmasabban, még sebesebben végezte az estéli teendőit. A tyúkok bezárva, a malacok a pajtában ellátva, a tehének megfejve, a gyermekek kimosdatva, a cipők leporolva, a tiszta sajtárak a fakankókba kiakasztva, a vacsora bekapva... és irány a kultúrház! Itt postás Dénkó bá szemrevételezte az érkező gyerkőcöket, és akárcsak a boltba vitt tojások, voltak, akik kiestek a „mérceből”, míg a nagyobbacsok boldogan jegyet válthat-

tak és beülhettek a terembe, lehetőleg az első padokba. Így olyan hatalmasnak tűnt a színpadra felszerelt mozivásznonra vetített film, hogy néha alkalomadtán egy-egy jelenet kapcsán a gyermeksereg felszisszent, felmorajlott. Például ilyen volt a *Tarzan, a majomember* (1932) című is, s ha fehér-feketében is láttuk a képsorokat, akkor is irtózatossá volt a krokodillal készült jelenet. Emlékeimben él egy másik film is, de sajnos a címére nem emlékszem, amely óriási hatással volt rám, s ha behunyom a szemem, még ma is látom az egyik jelenetet. Egy szent ember életéről szólt a film, amelyben mindig valamit osztogattak az éhező gyermekeknek, hol kenyert, hol gyümölcsöt, hol egyéb ennivalót. Minden délben megnyílt egy zárda kapuja, kijött a szent ember, s a kosarából tüneményes gyorsasággal a kezecskék szétkapkodták a harapnivalót. Egyik alkalommal az egyik fiúcskának nem jutott a körtéből, amit aznap osztogatott a szent ember. A gyermekek szétszaladtak az aznapra megszerzett étellel, ő pedig csak állt és bámult, tanácstalanul nézelődött, várakozott, reménykedett abban, hátha visszajön a szent ember, hátha visszajön az egyik társa és osztozkodni fog vele, de nem így történt. Fújdogált a szél, még most is látom, ahogyan lo-

bogtatja a bő nadrágja szárát. Csak nézett nagy szomorú barna szemével, mintha csak engem nézett volna. Olyan volt ez az arc, mint egy istenarc: „Antik szobor, tiszta, nyugodt erő.” (Reményik Sándor)

Azóta eltelt fél évszázad, Európai Unió, volt Szász-föld, egy Nagy-Küküllő menti város, ahol a szombati piacon egy szőke, kék szemű fiatalember felcímkezett kartondobozokból árulja a mai napig is ritkaságszámba menő, modern szóval élve biogyümölcsseit, mint amilyen a jonatán, batul, pónyik vagy borizú alma. És igen... igen, ott van egy fajta körte... ezt valahonnan gyermekkoromból ismerem. Ott állok a piac közepén, és csak nézem azt a néhány körtét, ami még a doboz alján van, és elfog a kétségbeesés. Látom magamat, mintha én lennék az az ötven évvel ezelőtt látott film-béli kisgyermek... de már nem vagyok tanácstalan, már tudom, hogy mit kell tennem. Azonnal kiviszem a tárcámból a pénzt, nyomom, gyűröm a fiatalember kezébe, ő meglepődik, csodálkozva néz, majd azonnal lemér egy pár körtét, és már ő is nyomja, akasztja a kezembe a tasakot, s inti a szemével, hogy nézzek csak jobbra.

– Úristen! – hasít belém a felismerés, hisz itt emberek állnak türelmesen várva a sorukra, hogy kiszolgálják őket. Végtelennek tűnő pillanat: én őket, ők pe-

dig engem néznek. Senki sem kiáltja, amit úgy általában errefele kiabálni szoktak: – Doamnă, matale nu vezi: rându se ia din capătul celălalt!?

Villanásra még az is eszembe jut, hogy egyszer, amikor megkértem a férjem: – Mondj hamar három jó tulajdonságot rólam! – ő ezeket sorolta: türelmes, szerény, találékony. S ekkor történt a felejthetetlen, számomra csodás pillanat, amikor éreztem, hogy na most így lesz az ember a másik ember számára tükörre, segítséggé, hogy igazán megláthassuk, vagy újra és újra megláthassuk az „istenarcunk”. Én az övök, ők az enyéim. Mert tudjuk a pszichológiából, hogy van a valódi énünk, amilyenek a környezetünk lát minket, van egy eszményi énünk, amilyenek látszani szeretnénk, és van a tökéletes énünk, amilyenek Isten teremtetett. És ez a tökéletes énünk, ez az istenarc, a másik emberrel való kapcsolat nélkül nem lehetséges igazán. József Attila nagy költőnkét idézve: „Hiába fűrösztöd önmagadban, / Csak másban moshatod meg arcodat.” Kedves Olvasó! Türelmes, szerény és találékony istenarcú unitáriusként az emberek közösségében, immáron 450 éves unitárius közösségeinkben való „panteisztikus feloldódás” vágya vezéreljen mindnyájunkat az Úrnak 2018. esztendejében is!

BENEDEK ENIKŐ

Időbuborék

Amikor tíz évvel ezelőtt megkérdezték tőlem, hogy milyen lesz az életem, sok mindent nem tudtam volna elképzelni abból, ami valósággá vált. Természetesen van olyan is, amit másként álmodtam, és olyan is, amit újra meg újra kell formázni. A jelen talaja csak keveset sejtet abból, amit az ösvény tartogat. Minden lépés, öröm és tanulás így válik gazdagítóvá, széppé.

Bizonyosságaink, megrögzött rendszereink úgy simulnak hozzánk a kanyargós életúton, ahogy sosem gondoltuk volna. Amikor azt hinnénk, hogy már nem tud nagy zökkenő, kirívó változás érkezni, akkor mosolyog szembe a lét rugalmassága. S megtanít elengedni görcsös ragaszkodásainkat, hiú birtoklási vágyunkat, megszokott válaszainkat, kőbe vagy papírra vésett elhatározásainkat. Mert a legbiztosabb csak az, amit nem birtokolunk. A legszebb öröm és siker az, amit megosztunk. A legigazabb érzés az, amit szavainkkal ugyan csorbítva, de elmondunk, és melegséggel átadunk. A legmaradandóbb tanítás pedig, amit szeretettel és szeretetben élünk meg.

Amikor négyszázötven évvel ezelőtt egy felvilágosult fejedelem és lángoló lelkű papja a szabadság és elfogadás szellemét szította egy kis kelet-európai térség közösségeiben, megtörtént a kirívó és váratlan csoda. Hála érte. Akkor még mit sem tudtak arról, ahol most tartunk mindennapjaink dinamikájában.

Sok büszkeség és sok tanulság szűrődik át az idő szitáján. Sokféle hatás és sokszínű prioritáspiramis jelzi, hogy haladunk, változunk, élünk és együtt élünk rendszerekkel, közösségekkel. Örökös változásban, alakulásban.

Közeledünk a fél évezredhez és ennek az örökségnek a súlya és öröme különös lendülettel jár át. Ismerjük a nagy évszámokat, a meghatározó pillanatokat, a váratlan változásokat, az akaratlan megalkuvásokat és a lelkesítő sikereket is. Fontos neveket sorakoztathatunk fel, van példa, amely lángot gyújt bennünk és tudjuk a névtelenek fontosságát is. Sokszor megfakult és újraéledt már a belső láng, a szeretet tüze. Hagyaték, büszkeség és jövőt álmodás.

Mire buzdít ma az ünnepet hozó örökségünk? Merünk-e nagyot álmodni? Hiszen az ünneplés örömben nem (csak) az a feladatunk, hogy a múltból zengjünk nagy szavakat vagy arról, amit mindig így vagy amúgy tettünk. Hanem a folyamatosan változó belső és külső világunkból kiindulva, olyan jelent kell teremtenünk, amelyben a lehető legtöbben magukra találhatnak, és olyan közösségeket, amelyeknek megrendíthetetlen alapja a szeretet. Hinnünk kell benne és adnunk kell saját értékeinkből, hogy megszületessen a közös csoda! Készen állunk rá?

Illesszük hát bele az ünneplés szentségébe önmagunk vizsgálatát és fogadalmainkat is. Töröljük le a

port vagy a túlzott csillogást ráncainkról, lássuk be és engedjük meg magunknak a tévedések zsákutcáit, korlátaink újragondolását. A szilárd sikerekre, az időt álló értékeinkre és a jövő vízióira támaszkodva építsünk hát tovább. Hadd értelmezzük újra és újra, amit számunkra jelent a nyitottság, a befogadó szeretet és a KÖZÖSSÉG. Amikor megkérdezik, hogy milyen lesz az életem tíz év múlva, szelíden elképzelem a keringőzést a Gondviselés tenyerén, hisz tudom, hogy a jövő majd fölülmúlja mostani énem képzeletét. S csak azt remélem, hogy az ismeretlenben is szeretetteljes és értelmet adó lesz. Legyen!

BODOR EMESE LÍDIA

A hit ajándéka

TÓKÉS-BENCZE ZSUZSÁNNA

• A hit Isten ajándéka – szerepel a Pál apostoli gondolat a tordai országgyűlés törvényében, nyomatékositva a vallási és lelkiismereti szabadság lényegét.

Miért nem lehet a hit megélésének lehetőségét szigorú szabályok alapján fentről lefele meghatározni? Mert a hit az Istentől az embernek adott ajándék. S mint ilyen, maga dönthet, hogy ezt az ajándékot elfogadja, általa él, élete, mindennapjai alapjává teszi, vagy sem. Ahogyan már a kátéknéből megtanultuk: A hit bizalom Istenben, amely által gyermeki kapcsolatot teremtünk Istennel, gondviselő Atyánkkal. A gyermeki kapcsolat milyensége, formája személyes, az Istent kereső ember saját lelki ügye, hogy milyen Isten-gyermeki kapcsolatot él meg. Rajta áll, hogy a hitén keresztül bizodalma épül Isten segítségében, akitől ezt az erőt kapja és elfogadja, vagy ennek ellenkezőjéért: közömbössé, Istennel való kapcsolatában hanyaggá lesz, amely a bizalom meggyengüléséhez, Isten elvesztéséhez vezet.

A hit megélését az országgyűlési határozat az efézusi levél nyomán a hit ajándékként való tételezésével nyomatékositja: mivel a hit Istentől kapott ajándék, ezért ki-ki éljen vele úgy, ahogyan tud – használva és szolgálva általa –, olyan megélési formát, szónokot, papot választva ehhez, amely személyesen neki tetsző.

Értem és érzem a 16. századi körülmények között ennek a gondolatnak a nagyszerűségét. A korábbi katolikus egyházi gyakorlat a tanaitól való minden eltérést eretnységnek bélyegzett.

Megmaradt az élmény bennem, amikor kisgyerekként meredt tekintettel néztem a lelkészi hivatalban levő Körösfői-Krisch Aladár által készített, a tordai országgyűlést megörökítő festményét. A vallásszabadság kihirdetésének alkalma, tanultam meg. Aztán felfedeztem benne a nagyszerűt, a nemest: a hit nem a parancs, a tiltás és a követelés hatalma, hanem a hit

isteni adomány, amelyet ha tudunk, befogadunk, magunkévá, ízessé, személyessé teszünk, sajátos formát rendelve neki.

Hálás vagyok, hogy az unitárius egyház e vallási szabadság kijelentésének időpontjától számítja egyházzá alakulását. Hálás vagyok, hogy egyházalapítónk a 16. században meg tudta fogalmazni az emberi szabadság eszményét: a másság elfogadását, ünneplését, a toleráns magatartásmód fontosságát. Hálás vagyok, hogy hitemet így gyakorolhatom: szabad Istent saját isten-gyermeki kapcsolatomban fényében megszólítanom, Istenemnek neveznem. Szabad Hozzá úgy imádkoznom, amilyennek megismertem, amilyennek érzem Őt, amilyennek lelkiismereti meggyőződésem sugallja. Elfogadhatom, hogy mások különböző utakon járva keresik Istent, máshogy szólnak Hozzá, más teológiai megalapozottság tükrében. Az elfogadáson túl megismerhetem őket, hajlékaikba léphetek, imádkozhatok és énekelhetek közösségeikben.

A vallásszabadság törvényének kihirdetésével a történelem színpadára léptünk, ámulatot, csodálkozást szülve más népek, nemzetek körében, mert „a világon először itt, Erdélyben mondták ki, hogy mindenki azt a vallást gyakorolhatja, amely saját felfogásával megegyezik”. Egyházi életünk a későbbiekben a belső szabadság ellenére sokszor külső rabszolgasorsban, elnyomásban, a nehéz korszakok terheit kellett viselnie. De a lelkiismeret szabadsága a kiállás, a kitartás hitét táplálta a hívekben, amely által hamarosan 450 éves múltunkat ünnepelhetjük.

Add, Istenem, az eljövendő is hozhassa annak boldog megtapasztalását, hogy a szabadság nem elveszjtésünket, hanem felemelkedésünket, előrehaladásunkat szolgálja. Add, hogy a lelkiismeret hangjait mindannyian meghallva, a jó megélői és éltetői legyünk és maradjunk. Ámen.

Az idő

ANDORKÓ ATTILA

• E hónapi elmélkedésem témája, tárgya az idő. Miért? Mert az idő a legérdekesebb, legértékesebb, legpompásabb, legtitokzatosabb, ugyanakkor a legigazságosabb „dolgok” egyike. Egyszerre elmúlt, van és lesz. A múltat felidézzük, kutatjuk, őrizzük, a jövőt tervezzük, próbáljuk kifürkészni, megsejteni az elkövetkezőket, s közben rájövünk, hogy a jelen a legrövidebb.

Annyiféle időnk létezik: múlt, jelen, jövő, határ-, vég-, boldog, új, európai, ünnepi stb. Be kell látnunk, hogy mindannyian az idő foglyai vagyunk. Számatalanszor megtörtént már velem is, és minden bizonynyal veled is, kedves Olvasó, hogy csak úgy elsuhant az idő, akár több óra is, vagy egyetlen perc örökkévalóságnak tűnt.

Weöres Sándor *A teljesség felé* című művében megkülönböztet egy külső és egy belső időt. Az évszakok, nap(szak)ok változása a külső idő, ezt lehet órával mérni. A belső idő más: „Tapasztalod személyed testtelen tartalmainak változását: ez a belső idő, melyhez mérőeszközöd nincsen, a külső időhöz képest hol gyorsan, hol lassan múlik.” Barátokkal beszélgetve, csak úgy elsuhan az idő, de ha fontos hírt várunk, alig-alig vánszorognak a percek.

Az embereket mindig foglalkoztatta az idő gondolata, már az ókortól kezdve sokan próbálták meghatározni – filozófusok, fizikusok, üzletemberek, teológusok stb. –, azonban az egyik 4. századi egyházatya megfogalmazása tűnik a legpontosabbnak: „Mi hát az idő? Ha senki sem kérdezi, tudom; ha kérdik tőlem, s meg akarom magyarázni, nem tudom.” (Hippói Szent Ágoston) Én sem tudom, mi az idő, és nem is akarok az időt meghatározó kísérletek útvesztőjébe elmenekülni, elveszni, azonban azt tudom, hogy az idő mennyire értékes tulajdonságokkal bír:

– Nem kölcsönözhető. Az anyagi világ összes kincse kölcsönözhető, de az idő nem adható-vehető kölcsön, nem is váltható vissza, az csak ajándékozható.

– Nem raktározható. Manapság számítógépeken, különböző adathordozókon rengeteg adatot tárolhatunk: fényképet, zenét, dokumentumot stb., de az időt nem lehet lemezbe zární, raktározni, felhalmozni).

– Megismételhetetlen, vissza nem fordítható. Ezért hasonlítják egyesek folyóvízhez.

– Végtelenül igazságos. Az Olvasónak, a földművesnek, az orvosnak, a papnak, a katonának, a diáknak, a tanárnak, öregnek, fiatalnak, mindenkinek egyaránt 24 órából áll egy nap, egy óra pedig 60 percből, igazságosan. Az már más kérdés, hogy mit teszünk a rendelkezésünkre álló idővel, hogy végtelennek érezzük-e a percek, vagy csak úgy elsuhannak az órák, napok. Még egy igazságos vonása az időnek: amikor földi életünk lejár, letelik, mindenki ugyanúgy jár, de addig a lényeg azonban az, amit a prédikátor így fogalmaz meg: „Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” (Préd 3,1)

A szerző fel is sorolja, hogy mi mindennek van meg az ideje, de a listát, a felsorolást tetszés szerint ki lehet egészíteni. A véges idő, a halál felől nézve azonban azt kell tudni, hogy minden hiábavalóság. Ami igazán fontos ugyanis, a 9. fejezetben található: „Azért edd csak örömmel kenyeredet, és idd jókedvvel borodat, mert mindig ez volt Isten jóakarata, hogy ezt tedd. Ruhád legyen mindig fehér, és fejedről ne hiányozzék az olaj! Tedd meg mindazt, ami a kezed ügyébe esik, és mihez erőd van.” (Préd 9,7–8;10a)

Mindehhez egyetlen dolog szükséges: egy mondat, amely sokszor eszembe jut: „Megyek Jakab 4,15-tel!” Sokáig nem értettem ennek a titokzatos mondatnak az értelmét, de aztán egy szónoklattanonórán kiderült, hogy Jakab levele 4. fejezetének 15. verse így kezdődik: „Ha az Úr akarja, és élünk...”

Isten segítségével megvalósítható a prédikátor tanácsa: élni kell az életet a családdal, örülni kell annak, amink van, amíg tart az időnk.

A vallásszabadság értéke

A Magyar Unitárius Egyház kérésére 2017 novemberében felvették az Erdélyi Magyar Értéktárba az 1568-as tordai országgyűlésen megszavazott vallásszabadság törvényét.

Hegedüs Csilla, a 2015-ben civil szervezetek összefogásával megalakult Erdélyi Magyar Értéktár Bizottságának elnöke, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke elmondta, hogy a bizottság úgy döntött, a felterjesztés kibővíti, majd benyújtják azt a Hungarikum Bizottsághoz.

„Az 1568-as országgyűlés Európában elsőként a tordai katolikus templomban hirdette ki a vallásszabadságot. Ez a momentum a Kárpát-medencei magyarság közös értéke, ezért reméljük azt, hogy a következőkben a Nemzeti Értéktárba való bekerülése után hungarikummá is válhat” – fogalmazott Hegedüs Csilla.

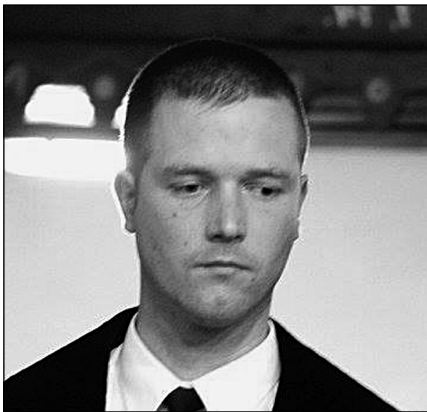
Az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottságának tagjai további értékekről is döntöttek: a csikrákosi római katolikus vártemplomot a Székelyföldi Értéktárba javasolták, a bogáti kápolnát pedig a Hargita Megyei Értéktár részévé nyilvánították.

Felszentelt lelkészek

2017. október 28-án a felsőfehér-háromszéki Ūrmösön lelkézszen­telő zsinatot tartottak. Ez alkalommal nyolc lelkézt szentelt fel a Magyar Unitárius Egyház.

Bartha Alpár

1989. május 28-án született Székelyudvarhelyen. Elemi és általános iskoláit Szentegyházán és Fia­tfalván végezte. Középiskolai tanulmányait az Orbán Balázs Gimnáziumban kezdte, majd a Berde Mózes Unitárius Gimnázium folytatta. Itt érettségizett.

2008–2012 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. A 2012–2014 között folytatott teológiai mesterképzését *A narratív prédikálás mint módszer* c. magiszteri dolgozatával zárta. 2014. október 1-jétől kirendelést nyert gyakorló segédlelkészi minőségben a Kökösi Unitárius Egyház­köz­ség­be, amelynek 2015 októberétől rendes lelkésze. Egy éve a Háromszék-Felsőfehé­ri Unitárius Egyház­körben a Gondviselés Segélyszervezet megbízott munkatársa.

Felesége Éva, lánya Iringó.

Gyerő Attila

1984. május 12-én született és konfirmált Brassóban, de Ūrmösön keresztelték. Általános és középiskoláit szülővárosában végezte. 2004-ben tett érettségi vizsgát a Remus Răduleț-szakközépiskolában. 2004–2008 között a brassói Transilvania Egyetemen tanult.

2008–2012 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán.

Teológiai mesterképzésben 2012–2014 között részesült, záródolgozatának címe: *Az újszövetségi korhoz kapcsolódó régészeti feltárások bemutatása és értelmezése*. 2012–2014 között a Lupény-Vulkáni Unitárius Egyház­köz­ségben tevékenykedett gyakorló teológiai hallgatói minőségben.

2014. október 1-jétől kirendelést nyert gyakorló segédlelkészi minőségben a Lupényi Unitárius Egyház­köz­ségbe. 2017. július 1-jétől kinevezést nyert a Homoródújfalvi Unitárius Egyház­köz­ség lelkészi állásába.

Györgyilés Izolda

1991. augusztus 12-én született Sepsiszentgyörgyön, de szülőfaluja a várostól nem messze eső Kökös. Középiskolai tanulmányait a sepsiszentgyörgyi Berde Áron

Közgazgatási és Közgazdasági Szakközépiskolában végezte, 2010-ben érettségizett. A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára 2010 szeptemberében iratkozott be. Sikeres magiszteri vizsgát 2016. június 23–24. napjain tett. Mesteri dolgozatoként összeállította a *Játékoskönyvet*. 2016 októberétől a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyház­köz­ség gyakorló segédlelkésze. Lelkész­ké­pesítő vizsgát 2017. június 13-án tett. 2017. október 1-jétől a Sepsiszentkirály-Botfalusi Unitárius Egyház­köz­ség rendes lelkésze.

Jobbágy Júlia Mária

Kövenden született 1990. február 10-én. Elemi iskoláit szülőfalujában és Alsófelsőszentmihályon végezte. 2009-ban tett érettségi vizsgát a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban.

2009–2013 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. Teológiai mesterképzésben 2013–2015 között részesült, dolgozatának címe: *Balázs Ferenc hit- és életfelfogása az Új ember vallása című kéziratok munkája alapján*. 2015 őszétől a Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyház­köz­ség gyakorló segédlelkésze. 2016 októberétől ugyanitt segédlelkészi minőségben tevékenykedik. Lelkész­ké­pesítő zárvizsgát 2016 júliusában tett.

Péterfi Zita Ágnes szül. Demény 1990. február 16-én született Torockón. A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumban érettségizett 2008-ban. Sikeres felvételi vizsga után, 2009–2013 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán.

Teológiai mesterképzésben 2013–2015 között részesült, magiszteri dolgozata címe *Az erőszak megnyilvánulásai a családban, az iskolában, és leküzdési lehetőségei*. 2015 őszétől a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség gyakorló segédlelkészeként végezte a szolgálatot. Lelkészképesítő záróvizsgát 2016 júliusában tett. 2016 novemberétől kinevezést nyert a sepsiszentgyörgyi egyházközség segédlelkészi állásába.

Férje Péterfi Sándor.

Szabó Csengele

1990. szeptember 6-án született Sepsiszentgyörgyön. Iskoláit szülővárosában végezte. 2009-ben

érettségizett a sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Elméleti Líceumban. Sikeres felvételi vizsga után, 2009–2013 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. Teológiai mesterképzésben 2013–2015 között részesült, magiszteri dolgozatának címe: *A „mai fiatalok” lelkigondozása*. 2015 őszétől a Budapesti Unitárius Egyházközségben végzett szolgálatot. Lelkészképesítő záróvizsgát 2016 júliusában tett. 2016 októberétől a Magyarországi Egyházkerület sajátos jogállású lelkészeként tevékenykedik.

Szász Tünde

1989. december 10-én született Székelyudvarhelyen. A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius

Gimnáziumban érettségizett 2008-ban. Ugyanazon évben felvételizett a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára. Az alapképzést 2012-ben fejezte be. 2013–2015 között vett részt a mesterképzésen. Gyakorló segédlelkészként a Szőkefalvi Unitárius Egyházközségben végezte a szolgálatot. 2016 szeptemberétől ugyanide nyert kinevezést.

Tőkés-Bencze Zsuzsánna

Székelyudvarhelyen született 1989. augusztus 25-én. Elemi iskoláit szülővárosában végezte. 2008-ban tett érettségi vizsgát a Tamási Áron Gimnáziumban.

2008–2012 között végezte el a teológiai alapképzést a Protestáns

Teológiai Intézet Unitárius Karán. Teológiai mesterképzésben 2012–2014 között részesült, amelyet *Családlátogatás a gyülekezetépítés szolgálatában* című dolgozatával zárt. Magiszteri tanulmányai alatt előbb az észak-erdélyi szörványban, majd a Marosvásárhely-Kövesdombi Egyházközségben tevékenykedett gyakorló teológiai hallgatói minőségben.

2014. szeptember 1-jétől a Gyergyószentmiklósi Unitárius Egyházközség kinevezett gyakorló segédlelkésze, majd 2015. október 5-étől rendes lelkésze.

Férje Tőkés Lehel. Gyermekei Kata és Ilka.

(A felvételeket Andorkó Attila és Molnár Lehel készítette.)

Kórházlelkészi szolgálat

Kolozsvár:
dr. Ferenczi Enikő
0740 063 767

Marosvásárhely:
Pavelka Attila
0723 515 921

Sepsiszentgyörgy:
Buzogány Csoma Csilla
0742 512 574

Székelyudvarhely:
Katona Dénes
0266 213 100

Közös a sorsunk

Október 31-én a Kolozsvári Magyar Operában a reformáció ötszáz éves évfordulója alkalmából megszervezett kiállítás megnyitóján és gálaestjén Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke egyháza nevében nyilvánosan bocsánatot kért az unitáriusoktól a hajdani erőszakos hittérítésekért. „A hazai reformáció alaphangja többnyire a tolerancia volt, mégis kihasználtuk a hatalmat, politikai csillagállást, akár egymás rovására is.” – mondta, majd külön kiemelte az unitáriusokkal szembeni református visszaéléseket, amiért bocsánatot kért. Kató Béla püspököt Czire Szabolcs teológiai tanár, főszerkesztő kérdezte.

• Püspök úr, nyilvános bocsánatkérése egyszerre volt meglepetés és mély elismerést kiváltó gesztus. Miért gondolta úgy, hogy ennek épp most jött el az ideje?

Az elmúlt évtizedben az erdélyi magyar felekezetek kapcsolata új korszakba lépett. Az intézményes és intézményi együttműködés az impériumváltás óta jellemzi egyházainkat, de ezt – valljuk be őszintén – többnyire a szükség, vagy az egymásra utaltság szülte. (Gondolok itt a két világháború között alapított marosvásárhelyi szanatóriumra, a kikényszerített Protestáns Teológiai Intézetre, vagy legújabban a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemre.) Ennek az együttműködésnek volt a következő lépcsőfoka a kölcsönös szolidaritás: ha az egyik egyházat sérelem érte, a többi egyház kiállt mellette. A kilencvenes években ez még csak nyilatkozatok szintjén történt meg, 2000 után viszont már egymás tiltakozó megmozdulásain is részt vettünk, fel is szólaltunk. Szintén szép példája ennek az együttműködésnek, hogy nemzetközi ünnepeinken 1990 óta mindig közösen szolgáltunk. De ez még mind a szükség szülte együttműködés kategóriájába tartozik.

Az utóbbi tíz évben viszont aktívan részt veszünk egymás ünnepein is. Talán 2010. november 15-e a kulcs dátum. Ekkor állítottunk emléket Bethlen Gábornak a gyulafehérvári székesegyházban. A Magyar Református Egyház ünnepe volt ez, de minden magyar történelmi egyház legfelsőbb szinten képviseltette magát. A beszédekben pedig nyoma sem volt áthallásoknak, bántó vagy a magunk iga-

zat kizárólagosnak feltüntető megjegyzéseknek.

Azóta mi így ünnepelünk, és ebben a hangulatban érkeztünk meg a reformáció 500. évfordulójához. Szeptember 30-án úgy ünnepelt együtt a három erdélyi protestáns felekezet, hogy közöttünk volt Gyulafehérvár érseke is. Ezúttal nem a szükség és nem a diplomácia, hanem a szeretetközösség gyűjtött össze bennünket. Jó volt látni, hogy különböző felekezetű

lelkipásztorok, egykori évfolyamtársak vagy szomszédok milyen szeretettel üdvözlik egymást.

És ennek az ünnepnek a folytatása volt az október 31-ei színházi rendezvény, ahol Kolozs megye protestánsai ünnepeltek együtt. Úgy éreztem, hogy ebben a szeretetközösségben nagyon őszintén szembe kell nézni önmagunkkal, szembe kell nézni múltunkkal. Amint a beszédben fogalmaztam, az erdélyi reformáció alaphangja a tolerancia volt. Hitkérdések miatt alig ontottunk vért. A konkrét válásháborúk erdélyi áldozatainak száma alig éri el a tízet. Szavak szintjén viszont próbáltunk egymásra nyomást gyakorolni. Bocsánatkérésem nem valamiféle ki-

kényszerített mea culpa volt. Úgy éreztem, hogy a fejedelmi hatalmat maga mögött tudó református egyház számos eszközt felhasznált az unitárius hívek, esetenként egész gyülekezetek elhódítására. Azt már túlzásnak tartanám, ha valaki azt mondaná, hogy nem válogattunk az eszközökben. Igenis válogattunk, az erőszaktól, a tettegességtől ebben a korban is elzárkóztunk. Erre büszkék is vagyunk.

Ám egy jól működő családban lehet őszintén beszélni a sérelmekről, anélkül, hogy valaki felpattanna az asztaltól, és lehet úgy bocsánatot kérni, hogy a bocsánatot kérő becsületén, önérzetén, tekintélyén nem esik csorba. Úgy gondolom, hogy az erdélyi protestantizmus nagy családjában is meg lehet ezt tenni.

A bocsánatkérést elősegítette továbbá az, hogy az utóbbi évek erdélyi egyháztörténetírása megszabadult a felekezeti kötöttségektől. Magyarán: történéseink nem azt mondják, amit esetenként az egyházi közvélemény, vagy éppen mi, egyházi előljárók hallani akarunk, hanem azt, ami a forrásokból kiolvasható. Elismertségüket jelzi, hogy ők állandó meghívottjai a világi egyetemek konferenciáinak, tudományos rendezvényeinek. Ezzel a munkával természetesen vállalják a mítoszrombolás kockázatát. De fontos azt látni, hogy nagyon sokszor a valóság és nem a mítosz visz közelebb egymáshoz.

A harmadik és talán a legfontosabb dolog, amiért bocsánatot kértem, az az isteni parancs. A Jézus Krisztustól tanult imádságban mindnyájan kérjük Urunkat: bocsásd meg a mi vétkeinket! És ezt

nemcsak egyénileg, hanem közösségként is el kell mondani. A felelős vezetőnek – ki ne szeretne az lenni – fel kell vállalnia közössége múltbeli bűneit. Hisszük, hogy bűnbocsánat csak akkor van, ha van bűnbánat. A bűnbánatnak pedig külső kifejezése az őszinte bocsánatkérés. Úgy éreztem, hogy az 501. esztendőbe csak így lehet jó lelkiismerettel belépni.

• **A többség felelős a kisebbségért – halljuk ma gyakran a mondat. Ön széles kapcsolatrendszere és befolyása érvényesítésével a közelmúltban többször is segítséget nyújtott az unitárius egyház gyarapodási törekvéseiben. A többségi egyház vezetőjének felelősségérzete ez a kisebb testvérrel szemben, emberség vagy valami más?**

Óvakodnék attól, hogy a református és unitárius egyház viszonyát többség-kisebbség kapcsolatként lássam. Mindketten kisebbségi egyház vagyunk, hasonló gondokkal küzdünk (népegyházi keretek felbomlása, elnéptelenedő falvak, az ifjúság megszólításának nehézségei stb.). Inkább úgy fogalmaznék, hogy a három mostohagyermek közül mi vagyunk a legnagyobbak, az unitáriusok a középsők, a lutheránusok a legkisebbek. És ilyenkor a legnagyobb fiúnak

különleges szerepe van: ez elsősorban a kisebbek védelmezése, amit úgy tesz meg, hogy közben maga is védekezik.

Hogy mennyire közös a sorsunk, ezt a gályarabokat megmentő De Ruyter admirális mondta el, amikor megszabadította a foglyokat. Ekkor Harsányi István rimaszombati lelkész hálálkodni próbált neki, és azt válaszolta az admirális: „Mi itt csak Istennek voltunk eszközei, Istennek adjatok hálát”. S amikor felöltöztette őket, tisztességes ruhát adott rájuk, akkor látta, hogy vegyesen vannak evangélikusok és reformátusok, s azt mondta nekik: „Íme láthatjátok, hogy titeket eltipor a közös ellenség és egyformán gonoszul bánnik veletek, ha ti az egyetértés helyett versengtek egymással.”

• **Személyesebb kérdés: szűkebb vagy tágabb családjában vannak-e unitárius vallásúak?**

Nem volt a családomban unitárius vallású, Kolozsvárra jövetelem előtt, tizennégy éves koromig nem is találkoztam unitárius vallású személlyel.

• **Hogyan látja a felekezetek szerepét az erdélyi magyarság életében, és milyen felekezeti együttélést tart kívánatosnak itt a második ötszáz év küszöbén?**

A jelenlegi helyzet szerintem nagyon közel áll az ideálshoz. Néhány évvel ezelőtt a francia protestánsok egyesültek. Akkor úgy fogalmaztam, hogy ezeknek az egyházaknak már nem fontos a hitvallás. Úgy érzem, hogy Erdélyben még erőteljesen ragaszkodunk a felekezeti értékekhez, és nem szabad feloldódnunk egy „amorf protestáns masszában”. Az előzőekben is használtam családi példát, most is azzal fogok élni: egy apa nem akkor boldog, ha a gyermekei a szülői háznál maradnak, hanem ha kirepülnek, saját ott-hont alapítanak és a maguk családját gyarapítják.

• **Miben látja konkrétan a református és unitárius egyház még szorosabb együttműködésének akadályait, illetve lehetőségeit?**

Maradok az előbbi példánál: a nagy család akkor erős, ha gyermekek és az unokák nem veszednek, hanem a lehető legsűrűbben találkoznak, együtt vannak, segítik egymást a bajban, együtt tudnak örülni és ünnepelni. Vannak olyan családok, amelyek csak temetésekkor találkoznak, olyanok, akik ötévente, olyanok, akik évente, és vannak olyanok is, akik minden születésnapra és névnapra összegyűlnek. Az Atya vajon melyiknek örül jobban?

Unitárius irodalmi pályázat 2018

A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa a 2018-as emlékévként alkalmából nyílt pályázatot hirdet szépirodalmi alkotások létrehozására.

A téma: az unitárius egyház múltja és jelene, unitárius személyiségek, kiemelkedő események vagy bármely más olyan téma, amely tükrözi az unitárius hitelveket, eszmeiséget, értékeket. Megfelelő esztétikai értéket képviselő, eredeti alkotásokat várunk. Egy pályázó legtöbb 3 verssel, 2 prózai és 1 drámai művel pályázhat. A prózai művek terjedelme max. 40 000 leütés lehet. A pályázatra beérkezett és a zsűri által arra javasolt művekből a pályázató önálló kötetet szándékszik kiadni.

Pályázni az alábbi három kategóriában lehet:

I. kategória: vers; II. kategória: próza; III. kategória: dráma.

Mindhárom kategória pályadíjai:

I. díj: 700 € – II. díj: 500 € – III. díj: 300 €

Pályázati határidő: 2018. január 31., éjféli.

A pályázat jelíges. A pályamunkához külön, zárt borítékban csatolandó szerzőjének neve, lakcíme, e-mail-címe, telefonelérhetősége és nyilatkozata arról, hogy a pályamű nyomtatásban és elektronikusan még nem jelent meg. Ezen a borítékon kérjük feltüntetni a pályázó jelígejét. A borítékra kérjük ráírni: „Unitárius irodalmi pályázat – 2018”.

A pályázatokat egy nyomtatott példányban, minden oldalán jelíggel ellátva és digitális formában (Word dokumentumként) CD-n kell benyújtani.

Ünnepélyes díjátadás: 2018. július 6-án, a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának ülésén.

Elérhetőségek: media@unitarius.org, telefon: 0757 025 638, levélcím: 400105, Kolozsvár/Cluj-Napoca, postafiók/CP. 24. Episcopia Unitariană.

Tegyük élővé épített örökségünket

A Magyar Unitárius Egyház 2017. július 7-ei főtanácsi gyűlésén elismerő oklevélben részesítette és méltatta a kiemelkedő egyházszolgálati teljesítményeket az egyház alapvető működési szakterületein. Interjúorozatunkban azokat a személyeket szólaltatjuk meg, akiknek tevékenysége mindannyiunk számára példaértékű. A gazdasági ügyosztály kiemelte az Árkosi Unitárius Egyházközség keblitanácsosának, Ferenczi Z. Sámuelnek az építészeti örökség megőrzése érdekében kifejtett tevékenységét. Az interjút Biró Attila készítette.

• Honnan ered az épített örökség iránti elköteleződés?

Már több mint tíz év telt el azóta, amióta a műemlékvédelmi szakképzésen záródolgozatom témájául a sepsiszentkirályi unitárius templom felújítását választottam. Az egyetemi évek alatt nagy hatással volt rám Paskucz Viola néni, egykori unitárius építészeti előadó-tanácsos, aki több ízben is magával vitt különféle műemlékes konferenciákra. Mellette ismerkedtem épített örökségünkkel, általa kapcsolatba kerültem szakmabeli kollégákkal. Így kerültem haza, Sepsiszentgyörgyre, majd Árkosra, ahol Benczédi Sándor mellett kezdve, majd a Linea tervezőiroda támogatásával műemlékvédelmi szakember lettem. Nekik köszönhetően végzem még ma is nagy odaadással a műemlék templomok, egyházi épületek felújításának tervezését és kivitelezésének követését, anyagi források felkutatásán, megpályázásán és elszámolásán át egészen az épületek utólagos követéséig.

• Mi a szereped, tisztséged az egyházközségben?

Az Árkosi Unitárius Egyházközség presbitereként igyekszem minden lehetőséget megragadni, hogy az árkosi vártemplom elkezdett felújítása befejeződjön, valamint a többi egyházi épület állagmegóvási munkálatai, karbantartása meg-

valósuljon. Árkoson az egyház tulajdonában van a közel kétszáz éves templom és harangtorony, a 17. század első felében kiépített szabályos ötszögű, szegletein védőbástyával ellátott erődítmény, a közösségi ház, a kultúrház, a lelkészi és kántori lakás melléképületei-

vel, illetve ezek mellett majdnem ezer méter kerítés. Ezen épített örökség gondozása, megfelelő leltározása, karbantartása és használata rendszerességet és folyamatos figyelmet igényel.

Épített örökségünk fennmaradásának és fenntartásának záloga az élő örökség, az élő műemlékek. Ahhoz, hogy át tudjuk adni a jövő generációjának épített örökségünket, meg kell ismernünk azt, folyamatos gondozása mellett élővé kell azt tennünk. Közösségeket formálva, örökségünket védenünk kell, folyamatosan gondoznunk kell, és hozzá kell járulnunk utó-

dainknak való értékvesztés nélküli átadásához.

• Milyen megvalósításaidat emelnéd ki szakmád területéről?

Szerkezettervező mérnökként részt vettem több templom, kastély, kúria és udvarház, valamint önkormányzati épületek helyreállításának és felújításának tervezésében.

Unitárius vonatkozásban a kőkösi, a sepsiszentkirályi kerített templom, a kálnoki fa harangláb, a nagyajtai és árkosi vártemplom, a dévai szórvány- és zarándokközpont, illetve az árkosi vártemplom felújítási munkálataink megtervezésében veszek részt, és ezekkel együtt más egyházi épített örökséget képező épületek állapotának rendszeres követésével, valamint műszaki tanácsadással is foglalkozom.

• Hogy emlékszel vissza a júliusi főtanácsi méltatásra?

Köszönettel tartozom a Magyar Unitárius Egyháznak, hogy ezen formában méltatta az eddig elvégzett munkámat. Köszönöm a Linea tervezőiroda vezetőjének, Bodor Csabának, hogy támogat és beseget az egyházaknak végzett önkéntes munkálataimban. Külön köszönet családomnak, akik megértéssel fordulnak felém, akkor is amikor apa megint „a templomban” van.

Gyülekezetek számára úrvacsorai kelyhek, keresztelőpoharak, kenyérszító tálak, illetve kancsók készítését (finomezüstből vagy a megrendelő által rendelkezésre bocsátott anyagból), javítását és tisztítását vállalom. Emellett önből készült egyházi tárgyak restaurálásával is foglalkozom.

Érdeklődni a 0264 433 241-es, 0765 128 601-es, illetve a (0036)20 3168 217-es magyarországi telefonszámon lehet.

IMREI IMRE ötvösmester (Kolozsvár)

Játékaim

FARKAS DÉNES

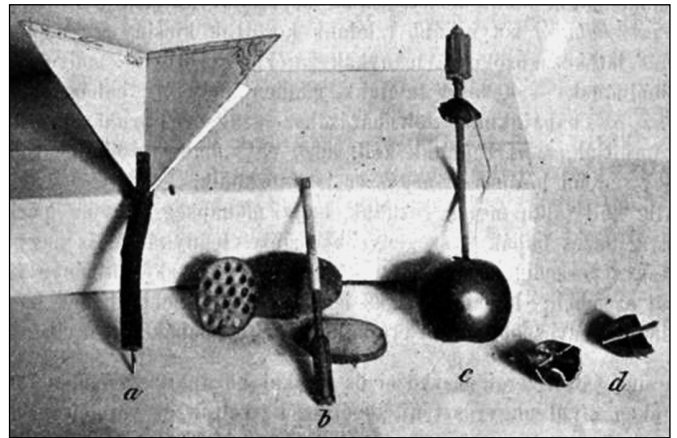
• Néztem a játékaradatot, amelyet kínált a karácsony. Néztem ezt (az utóbbi években) az áruházakban, néztem a karácsonyfák alatt, s arra is kiterjedt a figyelmem, hogy drága gyermekeink-unokáink leveleikben milyen elvárásokkal folyamodtak Jézuskához, angyalkához, Télapóhoz... HOHOHOHÓ!

Távol legyen az ünneprontás szándéka, de úgy az igény, mint a felhozatal meghaladja a képességeimet e dologban. Olyan játékok jelentek meg – s melyekből hatalmas az ajánlat –, hogy én ezeknek a titkait nem érem fel. Úgy kell nekem, ha kiöregedtem az időből, amelynek szavát érteni fiatalnak, gyermeknek kelleni. Az ittfelejtett időszakútlenség ne üsse belé az orrát a gyermeki dolgokba. Ezzel a mondattal le is akarom vezetelni pizskálódásomat.

A háború után, az 1940-es években Székelyföldön nagyon kemény volt az élet. Az első „nagyobb” ajándékom egy szánkó volt, amelyet Siménfalván Marosi Miklós bácsi csinált kőrifából. Nagyon műves szánkó volt. Valahogy tűz felett képezték ki a hajlatát, amelynek az ülő része enyhén lejtett hátrafelé. Ercsi kovácmester vasazta fel a talpát. Ketten is ülhattünk rá, de Zsuzsika húgom a hátsó feléről gyakran lemaradt, részint természetes esés miatt, részint azért, mert én is besegitettem ebbe. Ennek az „angyalfiának” nagyon örvendtem, pedig már az ünnep előtt felfedeztem a létét. Volt esztendő, mikor bakancsot kaptam, amelyet spiccel és a sarkán patkóval szerelt fel a suszter. Anyám kötött gyapjúzoknit, kesztyűt s sült kalácsot is. Ahogy nőttem, évente kellett menni Jánossy úrhoz ruhát szabatni, ugyancsak abból a posztóból, amelyet a házban szőttek, s amelyet nagyapám vitt ványoltatni. Az új gúnyát is általában karácsonyi ajándék címen kaptuk. Ezzel el is volt rendezve a karácsonyi ajándékozás.

Szentannai nagyapám csinált nekem vízipuskát, pityókapuskát, csüppuskát, parittyát és kórémuzsikát is. A csepűt a Nyikó mentén csüppűnek mondtuk. Ezek a fegyverek egy elven működtek. Alapanyaguk egy bodzafa cső volt, vagy egy kifejlett libatoll pihéktől lefosztott szárának a csőszerű része. Itt jegyzem meg, hogy a toll azon részéről van szó, mely az őse a mai írószközöknek. Ebben az arzenálban az volt a közös, hogy a csöves puskáimba kellett faragni gyűrűfából egy dugattyúféle tolattyút, amelyet beillesztettek a csőbe.

A csüppút, mely a kender kihévelt maradéka, melyet inkább zsákszövésre használtak, galacsinná rágtuk, s a nyállal vegyülve egy dugószerű alakzattá állt össze. Ez volt a golyó. Kettő kellett belőle, amelyből a tolattyúval egyiket előtoltuk a bodzafacső elejére, míg a másik dugacsot a cső hátsó részéből nyomtuk előre a

a) dárda, b) tollpuska pityókaszeletekkel, c) forgattyú, d) pörgettyű (Kovács János: *Szeged és népe*, 1901)

cső belsejében. A két golyó között a levegő összepréselődött, s az első dugó nagy pukkanással repült néhány métert. Ez volt a gyermekkorom egyik kézfegyvere.

A pityókapuska ugyanez volt, csak libatollból volt a cső. A golyókat pityókából szűrtük ki. A pityókat kb. félcentis lapocskákra vágtuk, s ezeket a tollnak a viszonylag éles peremével átszűrtük, s az egyik golyó máris benne volt a csőben. Ezt előretoltuk a kis dugattyúval, majd lyukasztottuk a második lövedéket, s ugyanazon az elven, mint a csüpppuska, éles pukkanással a pityóka golyó messze röpült. Az elhasznált pityóka lemez úgy nézett ki, mint a húzórlőnek a lyukas kése.

A vízipuska olyan elven működött, mint a fecskendő. Ugyancsak bodzafából készült, amelynek a bele kitzsítható vattára emlékeztetett. Ennek a dugattyúját (a hegyét) betekertük kendercérnával, hogy ne engedje visszafolyni a csőben lévő vizet. A cső első részébe illesztettünk egy kis dugószerű fácskát, amelyen középen volt egy túvel csinált lyuk. Három méterre is elpuskáltuk az innen-onnan felszívott mocsos vizet, hólevet. Addig, míg megtanultam a trükköt, a nagyobb fiúk azt mondták, hogy nézzem meg, milyen ügyes kicsi lyuk van a vízipuska csövének a végén. A kukkolásnak az lett az ára, hogy a szemedet megtöltötték mocsos vízzel. Ezen túl kellett esni, s ki kellett várni, hogy majd te is találsz egy nálad kisebb gyereket, kinek megtaníthatod, hogy milyen ügyes kicsi lyuk van a vízipuskád csövén.

Ilyen volt a karácsonyi angyaljárás a falusi székely gyermekeknek a múlt század közepén. Gondolom, hogy nehéz lenne összevetni a mai szupermarketek kínálatával.

A parittyát nem írom le, mert mindenki ismeri. A kórémuzsikát sem írom le most, mert valami kell a jövő karácsonyra is, ha addig még rágom a csüppút.

Mózes kosarában

NYITRAI CSONGOR

• Mózes, a bujdosásban Izrael vezérlő lelke, ott van az ígélet földjének határszélén. Közel van ahhoz, amiért egész életén át küzdött, de egyúttal ez életének utolsó állomása is. Két fő értékkel igyekezett a negyvenéves vándorlás által megpróbált népére döntően hatni: Isten és Izrael szeretetével. Elhangzott az isteni áldás is, mint elődei, a pátriárkák felett, a vezetett népért, amelyre még rátekinthetett a Nébó hegyéről. A nép ezutáni sikereiben nem osztozhatott és kudarcait sem vállalhatta tovább Isten előtt.

Az Isten (Jáhvé) által áldásban részesített pátriárkák történetét a teremtés legendájának földjébe gyökerezett fának is képzelhetjük: családfának, melynek tagjai külön népekké formálódva később harcoltak egymással hatalomért, földekért, kutakért, Isten áldásáért. A Biblia népe tisztelte múltját, amelynek állomásait Istenüknek emelt emlékoszlopokban, történetét kőbe, téglába vésett, pergamenre leírt vagy gazdag tárgyi emlékeiben kereshette az utókor. A nyomokat kutató munkáját könnyíthették a nagy gonddal összeállított nemzetségi táblázatok, igazi családfák, melyek később Jézus származását is Dávidig vezetik vissza, mint az ígélet beváltását. De Pál apostol is büszkén utal vissza Saul királyra, kitől vélte származását...

Bár ma is sokan keresik a leszármaztatás útján családjuk múltját, annak tárgyi és személyi bizonyítékai vissza az időben sokszor bizonytalanná válnak, körvonalaiak halványulnak, és végül Isten szent földjében mint gyökereket látjuk újra, ahonnan származik minden élet.

A Kárpátok vonulatát nemrég a világ egyik legvonzóbb tájegységének minősítették távoli imádói. Innen erekként, folyók, folyócskák indulnak éltető útjaikra, nevüket is adva a vidéknek, ahol haladnak. A Maros és az Olt, a Nyárád, a két Küküllő, a Nyikó, a két Homoród, majd a Szamosok és az Aranyos.

Ez erdélyi székely tájak mindenikének folyójában fürödtem, vállaltam gondjaiból, kaszáltam fűvét, műveltem kertjeit, földjét. Kis honfoglalás ez, mint minden élet azok nyomában, akik előttünk jártak, úgy, ahogy a maguk rendjén ők is követtek valakit, az eszményképek történetében vissza Jézusig.

Ha egy életút honfoglalásnak is nevezhető, akkor annak egy fontos állomásán vár a Nébó hegye, ahol közelebb kerülünk a végső célhoz, de itt, a földön a további útszakasz megtételével már másokat bíz meg Isten. Egy ilyen határállomás a Kis-Homoród menti Nébón készült számunkra, amely már negyven év óta családom legjelentőségtelesebb vándorútjának célpontjává vált. Kőbe vésett neveket és dátumokat olvastunk tisztelettel e határoszlopokon, mert viselőik Isten törvényeit vésegették lelkünkbe zsenge gyer-

mekkorunk óta. Mózesi törvények! Ezt a kifejezést kell használnom, hiszen a kőoszlopokon háromszor van bevésve ez a név a Deák és Nyitrai családnevek után. E nevekben a két család egymásra talált, és a közös családfán növekvő ágak a Jézus szerinti jó gyümölcsök termésére leltek megbízatást.

A legrégebbi kőbe vésett névről csak ennyit olvashatunk: Deák Mózes tanító. De nem érezhetjük hiányosnak az ismertetést, hiszen a kiegyezés utáni időszakra esik pályafutása, amikor az új lehetőségek előtt álló magyar kultúra önálló szárnyakat kaphatott, és a tanítók – akár a lévíták – voltak azoknak bontogatói.

A régebbi sírkő egy másik Deák Mózes tanító nevét őrizte, aki apja nyomdokában és szellemében járva Homoródújfaluban, majd Homoródkarácsonyfalván kántortanítóskodott. Nagyapám földi pályája szívszorítóan rövidre szabott: harminchárom évre! Az akkor hároméves Deák Berta édesanyánk, akiben még csak ébredezett az értelem hajnalpírja, egy életen át magában hordozta e hajnali képet apjáról, akárcsak a harminchárom éves Jézusról a Golgotán, aki áldozatával örök életet ígért. Így született meg benne az igaz és a hamis fogalma. Úgy érezte, hogy mindig a jó pártján áll, az apa lelki hagyatékában él, és ezt az isteni igazságtéves fogja igazolni. Ez lehetett volna a rövid hitvallása: hiszek egy Istenben, hiszek egy apában, hiszek egy isteni örök igazságban! A mózesi törvény ötödik parancsolata állhat itt az olvasó előtt.

Egy hozzá méltó életregényt kívánna emléke: a sírjától enyhén bal felé elmozdult gránitoszloptól indulva, rajta az imádott névvel, az emlékezés bejárna egy életpályát. Az egymást követő évek szakaszain útítársak szegődnek mellé vagy nyomába, köztük olyan is, aki nem fárad bele a létért való küzdelembe, hisz Istentől kapott megbízatásban, végigjárja vele a honkeresés sivatagi vagy vihar tépte útjait, míg csak be nem zárul a kör. E hűségese útítárs neve egy újabb Mózes. Kettőjük nyomában értünk el a hegy aljába, ahol az enyhén balra elmozdult kőoszlop mellett egy feléje elhajló sírkő áll mintegy jelül a találkozásnak. Közöttük egy találkozást hitelesítő kopjafa magasodik, a százéves Nemes Dénes lelkész alkotása. Ez lett a mi családfánk jelképe, és mindazoké, akik az általa képviselt szellem ágait választják. A kopjafa alapján ez áll: A víz szalad... A kő marad!

A Nílus vizén egy mózeskosár ringatózik. A benne síró gyerekből az Isten lelke általi szabadulás útját választó népvezér vált. A Lévi nemzetségének kimagasló alakjaként tette ezt. Számunkra is még vízen lebeg egy mózeskosár, a mi lehetőségünk és hivatásunk. Válasszuk-e e kosarat révbejutásunk eszközéül?

Értékteremtő Gyermekszívek

A karácsonyi ünnepkörhöz hozzátartozik a betlehemezés, amely sajátosságai alapján a jellegzetes kelet-közép-európai szokáskör része.

A tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum hetedik osztályos diákjai az idei tanévben is beneveztek az Európai Magyar Fiatalságért Alapítvány által meghirdetett SzékelyKapuk–ZöldKapuk Nemzetközi Ökocivilizációs Játékok pályázati program nemzetközi vetélkedőjébe, amelynek témája az európai civilizációs alapminta dramatizálása betlehemezéssel.

A program egyik fő célja a keresztény nevelés, mely feleleveníti a betlehemezés hagyományát, illetve a közösségi kulturális értékteremtés.

„Miután az osztályfőnök közölte velünk, hogy ebben az évben is előadjuk a betlehemes szerepet, mindenki újult erővel látott hozzá a készülődéshez. Együtt erővel találtuk ki az angyalok táncát, választottuk ki az énekeket, kántálásokat, osztottuk szét a szerepeket, terveztük a díszletet és gyakoroltunk. Én nagyon jól éreztem magam minden próbán, és örömmel vettem észre, hogy az együttműködés még jobban összekovácsolta osztályközösségünket. A tavalyi évhez hasonlóan, idén is voltak kisebb-nagyobb gondok, de sikeresen megoldottuk valamennyit. Szép betlehemes műsorunkkal megajándékoztuk az ovisokat, a bágyo-

ni öregotthon lakóit, szüleinket, tanárainkat, vendégeinket, és így mindenki szürke hétköznapjába sikerült egy kis fényt, mosolyt becsempésznünk, hiszen a szeretet ünnepe erről szól. Hálaéneket zeng ajkunk, örömet hirdetünk játékunkkal” – vallja Bercia Antónia, a Gyermekszívek csapatának egyik angyala.

A civilizációs jelentőségű kulturális hagyományokra épülő program a gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan elven nyugszik. A diákok megismerkednek a pozitív cselekvés lehetőségeivel és a gyümölcsöző, friss, időtálló életszemlélettel.

MÁTÉ HAJNALKA

Ajándék hitünk

Montrealban nagyjából tíz unitárius gyűl össze alkalomról alkalomra a reformátusok templomában. November 19-én a montreali első magyar református templomban Dávid Ferenc munkásságára és a vallásszabadság kihirdetésére emlékeztünk. Felemelő, meghatározó volt az óceán másik oldalán vallásalapítónkra emlékezni egy más felekezeti templomban.

Az istentiszteleti emlékbeszéd textusa a Mt 25,14–15 volt. György Attila református lelkész prédikációjában Dávid Ferenc munkásságát méltatta, életének, elhivatásának, valamint kitartásának fontosságát emelte ki. Mint mondta: nem lehet a vallásszabadságról és az ötszáz éves reformációról beszélni, ha meg

nem említjük Dávid Ferenc nevét, legyen a beszélő katolikus, református vagy evangélikus. Ha Dávid Ferenc befolyásának hatása alá nem vonja János Zsigmond fejedelmet, akkor bizony a vallásszabadság kihirdetése elmarad. Kiemelte prédikációjában, hogy abban az időben Erélyben Dávid Ferenc egyike volt azon keveseknek, akiknek öt, sőt szinte több találatot adatott.

Az istentiszteletet az ismerős unitárius énekek és szavak tették teljessé. Ezt követően rövid filmvetítésre került sor a 2015-ös dévai záróbeszédre.

Ezúttal is köszönetet szeretnék mondani György Attila lelkésznek, aki helyet és lehetőséget kínált a megemlékezésre.

CSIKI ZITA

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Vallásos számtan

A fiatal lelkész lendületes vallásórát tart az általános iskola diákjainak egyháztörténelemből: azt magyarázza el, hogy mi a különbség az egyistenhívők és a háromság hívők között. Az óra végén sor kerül az új ismeretek ellenőrzésére.

A lelkész, a lényeges ismereteket rögzítendő, megkérdezi a csillogó szemű nebulóktól:

– Na gyerekek, ki tudja megmondani nekem, hogy ki a trinitárius?

Az egyik gyerek kapásból rávágja:

– Hát három unitárius!

(Forrás: www.unitarius.net)

NŐK VILÁGA

Újévi gondolatok

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

• Kedves Nőtestvéreim!

Minden új esztendő küszöbén, az ünnepek elmúltával azzal a reménységgel indulunk el, hogy ez az év jobb lesz, mint az előző. Szívünk mindig szebbet és örömtelibb életet remél. Újévi jókívánságaimban jókedvet, bőséget, áldást, egészséget, minél több őszinte szívvel megélt szeretetet kívánok mindannyiunknak az éppen megszülető 2018-as évről

„Életünk homokórájának szemcséi folyamatosan peregnék, jelenből múlt lesz, jövőből jelen egy szempillantás alatt. Gyerekként királylányoknak és királyfiaknak készülünk, attól a tiszta és szentmeggyőződéstől hajtva, hogy a teremtés összhangzattanában feladattal és a feladat elvégzését segítő adottságokkal érkezünk a Földre. Élni jövőnk, hogy önmagunkkal a főszerepben az összes többi élővel együtt eljátsszuk életünk egyszeri és megismételhetetlen csodáját e szívdobbanásnyi időben” – írja Czékmasi Csaba. Mi is, immár felnőtt fejjel, talán még emlékezünk erre az időre, talán még hiszünk nemes meggyőződéssel, hogy nekünk itt van feladatunk, ahol megszülettünk, s a Teremtő adta tálumokkal igyekszünk beteljesíteni küldetésünket.

Évkezdéskor ismételten számvetést készítünk, és feltesszük magunknak a kérdést, hogy azt cselekedjük-e, amit szeretnénk, és ami boldoggá tesz? Remélem, hogy minél gyakrabban tudunk pozitívan válaszolni magunknak, és érezzük munkánk áldásait.

A nőszövetségek életében is így van, hiszen volt alkalmam néhány egyházkörben részt venni az éves körüli közgyűlésen, amikor asszonyaink beszámoltak sikereikről és szolgálatkészséggel végzett tevékenységeikről. A legtöbb nőszövetségben tartanak rendszer

es összejöveteleket, részt vesznek az egyházközségi életben. Szociális téren minden helyi nőszövetségben lehetőség szerint látogatják az időseket és a betegeket. Az elmúlt év során tizennyolc nőszövetség látogatta meg a lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthont. A májusban meghirdetett anyák napi adománygyűjtéssel a Nemzetközi Nőszervezet munkáját segítettük. Az adományok összértéke mindkét esetben igazán példaértékű. E helyen köszönöm meg minden asszonytestvéremnek, a lelkészeknek és gyülekezeti tagoknak, adománytevőknek, akik mellénk álltak és bárminemű munkával segítették a nőszövetségek célkitűzéseit.

A 2018-as jubileumi évben mi is szeretnénk bekapcsolódni az egyházunk által tervezett ünnepségsorozatba. Az UNOSZ országos közgyűlésének és konferenciájának helyszíne Kolozsvár lesz. Szeretnénk ezt a szép évfordulót egy nőknek szóló imakönyv kiadásával emlékeztetést tenni.

Szívesen fogadjuk asszonytestvéreink őszinte, szívből jövő imáit, amelyért tiszteletpéldányt is elkészítünk.

Az imákat az imapalyazat@yahoo.com elektronikus címre, illetve a 400105 Kolozsvár, December 21. sugárút 9. szám alatti postacímre várjuk.

Kedves Nőtestvéreim! Egy nemrég látott filmben hallottam a következő egyszerű kijelentést: „Az a jó a jövőben, hogy alakítható.” Azt kívánom mindenkinek, hogy tudjuk és merjük közösen, együttműködve, együtt tervezve és cselekedve úgy alakítani a jövőnket, hogy esztendő ilyenkor elmondhassuk: boldogok és hálásak vagyunk az elmúlt időszakért és azokért a szépségekért, amelyeket teremtettünk! Isten gazdag áldása kísérje mindannyiunk és szereteteink életét, adjon békés új esztendőt!

Olvasóink és előfizetőink
figyelmébe

A *Nők Világa* kiadványunk 2018-ban négy alkalommal jelenik meg: húsvétra, nyáron, ősszel, valamint karácsonyra.

Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt: 15 lej. Szabadárusításban, postaköltség nélkül egy

példány ára: 2,5 lej. Előfizetni a körülnézők vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyesen Asztalos Klára UNOSZ-titkárnál 2018. február 15-éig.

Villámposta: klariasz44@gmail.com

Telefon: 0740 685 087

Aki szeretné a *Nők Világát* rendszeresen olvasni, kérjük, fizessen elő idejében!

Grafológia – a rejtett vallomás

A baróti Erdővidéki Múzeum önképzőkörének érdeklődő közönsége november 28-án kíváncsian fogadta Bokor Ágnes kökösí grafológus, nőszövetségi jegyző *Tamási Áron életének rejtélyeiről a grafológia eszközeivel* című vetített képes előadását.

Már az előadás legelején jó hangulat alakult ki, lévén, hogy sokan voltunk baróti és vargyasi nőszövetségi tagok, mindannyian jól ismertük egymást és természetesen az előadót is, aki humorával felpeszditette és fenn is tartotta végig a jó hangulatot.

Bokor Ágnes mondanivalóját a grafológiáról bevezetővel kezdte: ez a tudomány az önismeretről szól, amit a 19. században Jean-Hippolyte Michon alapított meg és fejlesztett ki. A grafológia a kézírás alapján alkot képet a személyről, mintegy tükröt tart, amelyben a jó és a kevésbé jó tulajdonságaink egyaránt meglátszanak. Egy elemzéshez a grafológusnak szüksége van legalább 15 sor írásra, illetve néhány egyéb adatra is arról a személyről, akie a kézírás.

Hogy mire is jó a grafológia? Magáncélból az írás használható a személyiségvonások felderítésére, segítséget ad pályaválasztáskor, alkalmazható párkapcsolati megfeleltetés céljából, de akár arra is – bármilyen meglepő is ez –, hogy egy betegség korai jeleit felismerjük. Mint önismereti lehetőség a grafológia képet nyújt a személy énjéhez való viszonyáról (önirányítás, önértékelés, önfogadás), a szociabilitásról (konfliktushoz való viszony, beilleszkedés és dominancia igénye stb.), az érzelmi életről (érzelmek intenzitása és tartalma, élménykészség, agresszióra való hajlam stb.), a mentális jellemzőkről (kreativitás, logika, objektivitás). Ezekon kívül grafológiával még vizsgálható az ösztönterület, a motivációs bázis, a döntéshez való viszonyulás stb.

Ebben a tudományban vannak mérhető elemek, mint az írás intenzitása; jobbra vagy balra dőlése, esetleg egyenes állása; az írás felső, közép- és alsó mezőjének a jellemzői, ám ezek mellett a jó grafológiai elemzéshez még szükségeltetik az elemző intuíciója is.

A kézzel írott nagy kezdőbetűk elemzése igen fontos: az előadó Szepessy Máriát idézte, aki szerint „minden nyelven ünnephez tartozó, érzék feletti jelentőségük van. A nagy betűkbe belerajzoljuk hivatásunkat, becsvágyainkat és önmagunkról való véleményünket is”.

Az előadás során látható volt Napóleon és Mussolini aláírása életük különböző szakaszaiból, aztán egy kis grafológiai tesztre kaptunk felhívást, amelyet az utasítások szerint mi magunk értékeltünk.

Az előadás második részében Tamási Áron kézzel írott egyik elismervénye és levele alapján kaptunk egy kis grafológiai elemzést a neves íróról. A szülőföld hiánya bénítólag hatott rá. Kiegyensúlyozottságra, harmóniára törekedett a magánéletében, mégsem ta-

lált megnyugvást. (A párkapcsolatokra a kettős más-salhangzók írásából lehet következtetni.) A népét és hazáját tudatosan szolgálta. Amit megmondott, az meg volt mondva, szavatartó ember volt.

Az előadás végén a hallgatóságot nem kellett biztatni, hogy kérdezzenek, szóljanak hozzá, hiszen ezt azonnal megtették. A válaszokból kiderült, hogy a tanár az írásával is példa a tanítványai számára, hogy a gyerekekre negatívan hat, képességeik csökkennek, ha e digitalizált világban nem tanulnak meg kézzel írni. Kiderült, mi a zsinórirás, hogy a sablonírás személytelen, a különböző betűk (formák) írásának begyakorlása és folytonos használata egy kívánt jellemvonás kialakulásához vezet.

Az előadó megnyugtatóan, nem kell félnünk attól, hogy egy grafológus mindent kiolvas akár egy aláírásból is, mert amint mondta, egy jel nem jel, vagyis több minden szükségeltetik (hála Istennek!) ahhoz, hogy egy jellemzés történjen. (Az én írásomból sem tudnak önök, kedves Olvasók, semmiféle grafológiai következtetésre jutni. Ha messengeren lennék, már odabiggyesztettem volna a mosolygó, kacsintó ikont! Bizony, mennyire megváltozott a nyelv, s mennyire a kimaradás felé tart a kézírás!)

Az előadó arról is vallott, mérnök létére hogyan került a grafológia vonzásába. Évekkel ezelőtt meglátott egy hirdetést, ami egy grafológiai tanfolyamról szólt. Ez számára érdekesnek tűnt. Aztán felhívta a megadott telefonszámot, és a kialakult jó beszélgetés folytatásaként beiratkozott a tanfolyamra. Kíváncsian tanult, egyre izgalmasabb ismeretek tulajdonába jutott, amelyekből előadásában is építkezett. A minden napokban e tudását nagyon sok mindenre használja: egy grafológus kollégájával a Gábor Áron írásából rávilágítottak életének kevésbé ismert oldalaira, s így egy teljesebb kép rajzolódott ki a nagy hazafiról. De barátai, kollégái is megkeresik, hogy kézírásukból egy-egy személyiségvonásukra láthassanak rá. Mások a párkapcsolati kérdésekkel, megint mások munkahelyi kérdésekkel keresik meg.

ANDORKÓ ROZÁLIA

Öltögetők

A mi egyházközségünknel mindig történik valami, szoktuk mondogatni, és joggal, hiszen értékesebbél értékesebb tevékenységek, előadásoknak ad otthont a gyülekezeti terem. 2016-ban indult az Öltögető hímzőkör a sepsiszentgyörgyi egyházközség nőszövetségénél 10–12 fős csapattal, minden csütörtök délután 16:30 és 19 óra között. Kellemes, baráti hangulatban dolgozunk, beszélgetünk, viccelődünk, mintákat cserélünk, kíváncsian nézegetjük egymás kézimunkáit.

A résztvevők életkora igen változó: a legfiatalabb az 5 éves Seres Báborka, aki édesanyjával vesz részt a kézimunkázói tevékenységen. Vargyasi Melinda az egyik vezetőnk, aki ruhatervező, de emellett a helyi népiskola szabás-varrás szakos oktatója is. Balogh Irénke a másik kézimunkázó vezetőnk.

„A foglalkozás fő célja – mondja Balogh Irénke óvónő – megismertetni, megszerettetni, újra felfedezni a népművészetet, felhasználni a mindennapjainkban, öltözködésünkben; megtanulni az öltéstechnikákat az alapoktól, lépésről lépésre, bevezetni a résztvevőket a hímzés tudományába.

Vargyasi Melinda (Fotó: 3szek.ro)

Örömünkre szolgál, hogy a foglalkozás egyre több érdeklődővel bővül, hogy tetszik a jó hangulatban való alkotás.”

Terveik között van egy kiállítás megszervezése, amelyen bemutathatják az elkészült munkákat. Egyedi darabokat alkotnak, varrnak, oktatnak és maguk is tanulnak.

Balogh Irénke és Vargyasi Melinda 2013–2015 között végezte a kézi és gépi hímzés tanfolyamot a Békéscsabai Kézműves Szakiskola és Alapfokú Művészeti Iskolában, ahol neves oktatóktól sajátították el a hímzés fortélyait, és a szakképesítésükről oklevelet szereztek. Közös céljuk, hogy ezt a szerzett tudást átadják másoknak, a különböző tájegységek mintavilágát újragondolva a 21. század emberének igényeihez igazítani, beleöltögetni a mindennapi viseletbe, ün-

nepi és alkalmi ruhákba az örökölt mintákat, hímzéseket.

Vargyasi Melinda a VI. Százrzsás Hímzőpályázatról a Népművészeti Egyesületek Szövetsége, illetve Szentistván település különdíját hozhatta haza. A művészeti líceum után ruhaipari technikus képzettséget szerzett, de tulajdonképpen egész gyerekkora óta ebbe az irányba haladt. A technikum után is főként az egyedi darabok foglalkoztatták, alkalmi és menyasszonyi ruhákat készített nagyon sokáig, a vásáros időszakokban a hagyományosabb, természetesebb anyagokból, csipkével, hímzéssel díszített darabokat varrta. Három éve a megyeszékhelyi művészeti és népiskolában oktat, ahol akkreditált alapképzés működik, teljesen az alapokkal indulnak az öltéstechnikák tanításában.

Melinda így vall a díjakról:

„Nyár elejére készültek már szép darabok, ugyanakkor van némi átfedés is a csoportokban, hiszen azok közül, akik varrni jártak hozzám a népfőiskolán, néhányan eljöttek az Öltögetőbe is, hogy amit elkészítenek, arra hímzés is kerüljön. Beneveztünk a Százrzsás Hímzőpályázatra is, ám már a kiírás előtt foglalkoztunk a láncöltéses hímzéssel. A mezőkövesdi vizitkét küldtem be végül pályamunkaként, illetve egy formabontó asztalterítéket, ami közös munkánk Balogh Irénkével, szálán varrott mintával. Ezeket a mintákat varrogattuk, terveztük különböző darabokra, amikor pedig megjelent a pályázat, akkor egy nagyobb darab elkészítése mellett döntöttünk, egy teljes női kosztüm: szoknya és kabát, hozzá illő táskával. Sikerként modern formába önteni a hagyományos matyó hímzést, a hagyományos piros és kék helyett fekete alapon téglavörös és mohazöld színeket használtunk.”

Ez a különdíj jelzi azt is, hogy jó irányba halad, a szakma elismerése valóban megerősítés, hogy volt értelme éveken át készülnie, tanulnia ezekre a megvalósításokra.

Amikor az oktatói képzést elvégezte, arra törekedett, hogy a tanultakat alkalmazza: a Kárpát-medence magyarlakta tájegységeinek hímzéseit, jellegzetességeiket az itthoni forrásokba akarja át- és beledolgozni. Ezért a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum néprajzkutatójával, Szócsné Gazda Enikővel is szokott konzultálni. A szakkörben először a hímzésekhez tartozó öltéstechnikákat tanuljuk, léteznek már feldolgozott motívumok, hímzsminták, amelyeket az oktatók újraterveztek.

Újabb, nagyobb feladatra készül az Öltögető kör, hiszen a 2018 márciusában Békéscsabán megrendendő textiles konferencia témája kimondottan a Magyarországon kívüli magyarlakta területek hímzése.

Jó együtt dolgozni, öltögetni e két székely asszonnyal az unitárius egyházközség termében.

FERENCZI MÁRIA-MAGDOLNA

A szeretet mindig épít

Ez volt a mottója annak a szeretetvendégségnek, amit a sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség november 26-án szervezett, és amelyre szeretettel hívta a szentivánlaborfalvi Laborfalvi Róza ökumenikus nőszövetséget és annak kórusát.

Az együttlétünket Kovács István tiszteletes nyitotta meg imával. A vendéglelkész, Buzogány-Csoma István zenei kíséretével énekeltük el a *Szívemet hozzád emelem* kezdetű zsoltárunkat. Váncsa Csilla nőszövetségi elnök köszöntője után a felkért lelkész vetített képes előadást tartott *Szentivánlaborfalva múltja, jelene és jövője* címmel az egyházközségük munkájáról, terveikről és a két virágzó kórus életéről.

Ezek után csodálatos zenei élményben volt részünk: a női kórusra büszkék lehetnek a falubeliek! Mindannyian példát vehetünk ezeknek az asszonyoknak a lélekből, szeretetből fakadó énekléséből, amely összetartó kapocs, éltető erő tud lenni egy közösség számára.

Köszönjük a Buzogány-Csoma lelkészházaspárnak azt az odaadó munkáját, amelyet kifejt napról napra az egyházközségért, a faluért, a két kórus működéséért. A dalárdának pedig azt kívánjuk, hogy tagjaik ériék meg a századik születésnapukat is, hogy zászlójukat az egy Isten hitében is lengethessék nemzedéken át.

A szeretetvendégségre asszonyaink finom süteményekkel, teával, gyümölcssel, szendviccselel és tortatombolával készültek. Köszönet minden nőtestvéremnek az áldozatos, szeretetből tett munkáért és ezekért a közösen eltöltött vidám, meghitt pillanatokért, amelyek által szorosabbá fűzzük testvérnőszövetségi kapcsolatainkat.

A tombola kiosztásában Szabó Kata ötéves kislány segített.

A nap másik fénypontjaként megérkezett a „nő Mikulás”, aki minden résztvevőnek ajándécsomagot adott át, áldott adventi és karácsonyi ünnepeket kívánt mindenkinek.

VÁNCSA CSILLA

Kötélék

Az a kötélék, amelyben megtaláljuk Isten és a magunk erejét, itt van, a közösséget megtartó hatalomban. Mert külön-külön nem lennénk képesek megtenni mindazt, mit egy erőssé és összetartóvá vált közösségben, amilyené a medgyesi egyházközség vált.

Egy rendkívüli eseményről szeretnék beszámolni, mert amit szeptember, majd november egy-egy hétvégén átéltünk, az sokunk számára páratlan és felejtetetlen volt. Idén szeptemberben több évtized után püspöki vizitációra került sor gyülekezetünkben. A közös munka és eredmény élménye még most is érezhető a templomi hangulaton: az emberek elismeréssel és

bizalommal fordulnak egymáshoz, hiszen egyre inkább megerősödött bennük az érzés, hogy együtt és tevékenykedve sikerül élő egyházat működtetnünk.

Ennek a számottevő és jelentős munkának elismeréseként és püspök urunk meghívására novemberben Kolozsvárra látogattunk, megélve a kincses város nyújtotta élményeket: színház, karácsonyi vásár, fiatakkort idéző jókedvű éjjeli nótázás, istentisztelet a belvárosi unitárius templomban. Megható és felemelő volt, feledhetetlen. Hálásak vagyunk. Maradjon mindez szívünkben, és emlékeztessen: tenni merni kell, mert virágzó kapcsolato(ka)t csak ápolva teremthetünk!

NAGY IBOLYA

Felhívás imáíráásra

A Magyar Unitárius Egyház megalakulásának 450. évfordulóján, a 2018-as emlékévkben az Unitárius Nők Országos Szövetsége egy imakönyv kiadásával szeretne tisztelegni a jeles évforduló előtt.

Felhívást intézünk minden unitárius nőtestvérünkhöz, hogy írják le azokat az imákat, amelyeket életük különböző helyzeteiben elmondtak, amelyek segítettek átélni az örömeiket és fájdalmakat egyaránt, és amelyeket szeretnének másokkal is megosztani.

Javasolt témakörök: hálaadás az életért, a gyermekekért, a szülőkért, a termésért, hálaadás azért, hogy nő vagyok, hogy édesanya lehetek, imádság a szükségben, betegségben, megpróbáltatásban, há-

laadás azért, hogy unitárius vagyok, köszönet elődeinknek stb.

Az íráskor terjedelme ne haladja meg az egy gépelt oldal terjedelmet. Egy személy több imát is beküldhet. A beérkezett imákat egyházi és világi személyekből álló bizottság fogja elbírálni és megjelenésre javasolni.

Kérjük, hogy az imákat az **imapalyazat@yahoo.com** elektronikus címre vagy postai címünkre küldjék el legkésőbb **2018. január 31-éig**. Postacím: UNOSZ, 400750, Cluj-Napoca, OP 1, CP 24. Szeretnénk, ha nagyon sok nőtestvérünk jelentkezne felhívásunkra, hogy a tervezett imakönyv minél jobban tükrözze asszonyaink lelki gazdagságát és unitárius hitünket.

Mindenki, aki imát küld be, tiszteletpéldányt kap.

AZ UNOSZ VÁLASZTMÁNYA

Reformátorok az ODFIE-ben

BAROTHI BRIGITTA

• Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2017-ben is számos rendezvényt tudhatott a magáénak, ugyanis a többi évhez hasonlóan a 2017-es évet is a pörgés, a folyamatos úton levés, a találkozás és az otthonra lévés jellemezte.

Az év első nagy országos rendezvénye az OMNIUM ODFIE Sportolimpia, amelynek Tusnádfürdő adott otthont, és ahol közel nyolcvan résztvevő mérhette össze tehetségét különböző sportágakban. A rendezvényre április 8–9. között került sor. A sportversenyek az egyházkörök fiataljai között zajlottak, így a versenyek végén, a díjkiosztón a vándorkupát a székelyudvarhelyi egyházkör fiataljai vihették haza. Megtapasztalhattuk azt az érzést is, amikor egy sportcsarnok ad otthont egy áhítatnak, filmnézésnek, kerekasztal-beszélgetésnek, asztalitenisz-versenynek, focimérkőzésnek vagy akár az alvásnak is. Az ODFIE életében ez a rendezvény újdonság, hiszen országos szinten először szerveztük meg az OMNIUM Sportolimpiát. Ezt a rendezvényt a „reformátorok” a 2018-as évben is megvalósítják.

Július 7–9. között a legendák földjén, Erdővidéken, Vargyason szerveztük meg a 41. Unitárius Ifjúsági Konferenciát, amelynek központi témája a Légy te is reformátor! jelmondat köré épült. Ennek értelmében a konferencia előadásain, műhelymunkáin a fiatalok a

konferencia során újrarendelték az istentiszteletet, a lelkész szerepét, az iskolát és az egyletet is. A műhelymunkákat megelőzően a reformációról szóló előadásokon vehettek részt a fiatalok. A nevelő és építő jellegű programok mellett sor került különböző szórakoztató és alternatív programokra is. A konferenciának sikerült elérnie a kitűzött célját, ugyanis mindannyiunknak sikerült egy kicsikét reformátorrá válni.

A nyár nagy dobbanása az I. ArtZ ODFIE Összművészeti Találkozó volt, amely négy napig tartó, a művészet tíz ágát felkaroló rendezvényként vult be az ODFIE történelmébe. Az összművészeti találkozó a népdaléneklés, versmondás és színjátszás mellett teret nyitott a fotózás, festészet, grafika, kreatív írás, slam poetry, néptánc, zene és kézművesség kategóriáinak is. A rendezvény játékosan az ArtZ nevet kapta: az „art” egyértelműen a művészeti ágakra, a Z, azaz az egész számok halmazának jele pedig azok sokféleségére utal. A felsorolt művészeti ágakban a fiatalok összemérhették tehetségüket, ezek mellett pedig műhelymunkákon kamatoztathatták tudásukat és tehetségüket. Az ArtZ esti programjai közé tartoztak a nyári rendezvényeinken már hagyománnyá vált elemek: tábortűz élő zenével, különböző vendégelőadások, táncház, koncert és buli. A 2018-as évben is sor kerül a jó ArtZok találkozására!

2017. augusztus 28. – szeptember 3. között a Gondviselés Segélyszervezettel karöltve szerveztük meg a SegédKezek kalákatábort a Nyárádszereda környéki településeken. A tábori központ helyszíne Nyárádszentmárton volt. A résztvevők elsősorban rászoruló idős személyeknek nyújtottak segítséget, illetve közösségi helyszíneken (templom, közösségi ház, paplak, iskola, óvoda, önkén-

tes tűzoltóság székhelye) kalákáztak. A tábor célja a rászorulóknak közvetlen segítése, ugyanakkor a közössé-

gi szolidaritás évszázados hagyományának, a kalákának a népszerűsítése volt.

A hatvan résztvevő (14 és 35 év közötti ifjak) húsz különböző erdélyi helységből érkezett a Nyárad mentére, ahol 13 településen, összesen 45 családnál, illetve közösségi épületeknél a következő munkaterületeken dolgozott: háztáji takarítás, favágás, gyomlálás, kaszálás, lakások meszelése, kapuk és kerítések festése, egyebek.

A kalákatáborot istentisztelettel zártuk, számba vettük a munkálatok eredményeit és a rendezvény egészségét. (Forrás: Gondviseles.org)

Lámpásaink

Kedves Olvasó! Képzeld magad elé négy lámpást. Különböző lámpások ezek, mindegyik mellé egy-egy emberi igényt kapcsolunk. A csend, a hang, a béke és a valahová tartozás lámpása van előtted. Hogy miért pont ezek? Azért, mert mi úgy gondoljuk, hogy emberi létünk kereséseiben leginkább ezekre van szükségünk. De az is lehet, hogy nem ezért. Reméljük, beszámolóink segít megérteni. November 24–26. között olyan Közös Utakra hívtuk a hat egyházkör egy-egy településén (Torda, Szőkefalva, Marosvásárhely, Kénos, Felsőrákos és Székelykeresztúr) egybegyűlteket, amelyen, bár anynyi bajjal kell még megküzdenünk, könnyebben vehetjük a kihívásokat, ha együtt járjuk a *Lét-táncot*. Rájöttünk, kereséseinkben nem vagyunk egyedül: úgy kaphatunk választ kérdéseinkre, ha másokkal is megmeryük osztani azt, ami bennünk él. Aztán az is láthatóvá vált számunkra, hogy mindazt, amit keresünk, *lámpást ha gyűjtünk*, megtalálhatjuk. Így hát lámpást gyűjtöttünk, és elindultunk megkeresni a világzajban csendjeinket, a semmitmondó fecsegésben az igazi hangokat, létünk ellentmondásai között a békét, és azokat a helyeket, közösségeket, ahol mindezeket egyszerre megtaláljuk, ahol megpihenhet a lelkünk.

Csendjeinkben megértettük, hogy a hang megszűnik létezni csend nélkül. Ezért jár a kettő karöltve. Felismertük: bár hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy bennünk soha nincs béke, amikor becsukjuk a szemünket, rájövünk, mégis ez így... Világossá vált számunkra, hogy ott a he-

lyünk, ahol megnyugszik a lelkünk, ahol érezzük, jól vagyunk. Azt, hogy végül is megérte, mind a hat megállónkban megtapasztaltuk akkor, amikor a másik szemébe néztünk, ahogyan mosoly ült az arcokra, és éreztük, hogy összetartozunk. Tudtuk, nem kell rá magyarázatot keresni, csak érezni a csendben, a hangban, a békében.

Ezen a hétfőn újratantultuk, hogy bár nagy a világ, van helyünk benne, és ez minket is formál. Hogy ebben a nagy világban, amelyben mindenki külön utakon jár, nekünk megvannak a közös utaink, ahol lámpások figyelmeztetnek arra, ami igazán fontos. Vannak közös utaink, amelyeken az álmaink *létező valóság lehet*.

Több kilométert tettünk meg a hétfő alatt, kicsit más, alternatív formában próbáltuk keresni Istent, önmagunkat és tenni egy-egy lépést egymás felé. Mindezek révén a Közös Utakon Ifjúsági Istentiszteletes Körút megtanította számunkra, hogy olyan közösségekhez szeretünk tartozni, ahol meghallják és meghalljuk a hangunkat, ahol rátalálunk a békére és mi magunk teremtjük meg, ahol a csendet mások szavai hozzák el számunkra. Olyanokhoz, ahol nem érdekel, hogy éppen mi van, csak az a fontos, hogy Te ki vagy.

Szóval, kedves Olvasó, ha Te is részese szeretnél lenni ilyen Közös Utaknak, akkor csatlakozz, mert az egészben Te is kis rész vagy, és itt a Te lámpásodra, a Te fényedre is szükség van!

MAGYARI ZITA EMESE

EGYHÁZUNK HÍREI

• **November 16-án a Szegedi Tudományegyetemen** védte meg **Túri Tamás** *Prédikáció, exegézis és protestáns hagyomány: Unitárius Apokalipszis-kommentárok Erdélyben (16–18. század)* című doktori értekezését.

• A Hitéleti és Missziói Ügyosztály szervezésében a Magyar Unitárius Egyház évente kétszer nyújt lehetőséget ingyenes szupervízióra lelkészei számára. **November 17–18-án a sepsiszentgyörgyi egyházközség tanácsstermében hivatássegítő tevékenységet tartottak**, amelyen nyolc unitárius és két református lelkész vett részt. A szakmai vezető Kocsev Miklós volt, a Károli Gáspár Református Egyetem tanára, lelkigondozó, a magyar nyelvű hivatássegítés egyik meghonosítója.

• **A Magyar Unitárius Egyház Egyetemes Gondnoki Kara második szakmai fórumának november 18-án a marosvásárhelyi kövesdombi gyülekezet temploma adott otthont.** A hat erdélyi egyházkör 88 gondnoka vett részt a találkozón. Az ülés keretében Kovács Sándor teológiai tanár *Világak szerepe az egyház kormányzásában*, illetve Nagy Ferenc küküllői felügyelőség gondnok *A Küküllői Egyházkör harangjai* címmel tartottak tanulságos előadásokat, majd a felügyelőség gondnokok tartottak egyházközi helyzetértékelő beszámolókat. A találkozót kötetlen beszélgetés és egyéb időszerű kérdések tárgyalása zárta.

• **November 18–19-én a Püspöki Vizitáció meglátogatta a Bözödi Unitárius Egyházközséget.** A Vizitáció tagjai szombaton 16 órakor érkeztek az egyházközségbe, ahol helyszíni vizsgálatot tartottak, és találkoztak az egyházközség vezetőségével. November 19-én 11 órától az ünnepi istentiszteleten Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte a szószéki szolgálatot, Kecskés

Csaba esperes imádkozott. A Vizitáció tagjai a közgyűlés keretében számoltak be a tapasztalatakról, és fogalmazták meg tanácsaikat.

• **November 26-án került sor Simó Sándor lelkész beiktatására a székelyudvarhely-belvárosi egyházközségben.** Gyerő Dávid főjegyző és Elekes Botond főgondnok köszöntötte a Magyar Unitárius Egyház vezetése nevében az új belvárosi lelkészt, majd Andorkó Attila kénosi lelkész, egyházközi jegyző felolvasta a püspöki kinevezést.

• **November 22-én került sor az egyetemes lelkészi értekezletre Székelykeresztúron.**

• **November 24–25. között Brassóban szórványkonferenciát** tartott a Magyar Unitárius Egyház. A résztvevők Déva, Lupény, Szatmárnémeti, Segesvár, Fogaras, Olthévíz, Gyergyszentmiklós, Brassó, Négyfalu gyülekezeteiből jöttek, a Petőfi Sándor-program ösztöndíjasai és a teológiai hallgatók egy csoportja is részt vett. Az előadások a szórványgyülekezetek helyzetét, jelenét és múltját ismertették.

• **November 27–28. között került sor a valláserkölcsi nevelési és oktatási előadó-tanácsosok körújtjára**, amelynek során megbeszéléseket folytattak Dicsőszentmártonban, Marosvásárhelyen, Székelykeresztúron, Székelyudvarhelyen, Kőhalomban, Segesváron és Kolozsváron.

• **December 4-én Budapesten került sor az egyházi vezetők tiszteletére adott díszebédre a Sándor-palotában.** Az eseményen részt vett Áder János államfő, Orbán Viktor miniszterelnök és Kövér László, az Országgyűlés elnöke is. Az államfő megköszönte az egyházi vezetőknek, hogy munkájukkal a lehetetlenre is mindig hittel, reménnyel, szeretettel vállalkoztak.

• **December 9-én** Kolozsváron tartotta **évváró gáláját az ODFIE.**

Egyházközi hírek

• **Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör**

A Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezete tevékenységei:

– *November 16.: Datkon* folytatta elsősegélynyújtási képzősorozatát az érdeklődő önkénteseknek (korábbi helyszínek: Sepsiszentgyörgy, Szentivánlaborfalva, Felsőrákos, Kőkös).

– *November 17.: Sepsiszentgyörgyön* a társadalomban jelen levő veszélyek tudatosítása témában szervezett *továbbképzőt* önkénteseinek, amely alkalommal Bustya János református lelkész a hippikről tartott előadást. *Vargyason* személyiségfejlesztő interaktív *csoporttevékenységet tartott az erdővidéki önkénteseknek.*

– *A fiókszervezet, együttműködve a sepsiszentgyörgyi Máltai Szeretetszolgálattal, a november 29. és 2018. március 1. közötti időszakban 400 meleg vacsorát ajánlott fel a sepsiszentgyörgyi és környéki hajléktalannak. A minden szerdai hajléktalanétkeztetési és -foglalkoztatási programhoz szeretettel fogadnak adományokat, felajánlásokat.*

– *December 7–9-én Baróton, 15–16-án Brassóban, Kézdivásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön zajlott a fiókszervezet karácsonyi adománygyűjtése.*

December 1–2. között közös hétvégét tartott a kőkösi, tordai és a házigazda sepsiszentgyörgyi egyletek, a fiatalok előadták újra az összművészeti találkozó dobogós előadásait.

December 3-án indult a *sepsiszentgyörgyi egyházközségben az Isten, hogyha létezel* elnevezésű, havi rendszerességű vasárnapi ifjúságiistentisztelet-sorozat, melyre szeretettel várják a szervezők az egyházközi ifjait, az érdeklődőket.

December 10-én került sor a Brassó-Óvárosi Unitárius Egyház-

községben Tófalvi Zoltán *Moyses Márton tűzhalála és Erdély pergőtűzben* c. köteteinek bemutatójára.

December 22-én a sepsiszentgyörgyi ifjúsági egyesület karácsonyi műsorral kedveskedett a *Zathureczky Berta-öregotthon lakóinak*.

• Kolozs-Tordai Egyházkör

A Kolozsvár-Belvárosi Egyházközség tanácsstermében december 10-én nyitotta meg Ferenczy Miklós református lelkész, hagyatékgyondozó a Gy. Szabó Béla-emlékkiállítását.

• Marosi Egyházkör

November 26-án a marosvásárhelyi kövesdombi unitárius templom Bözödi György termében Kilyén Eszter, Fazakas Júlia, Bölöni Dorottya és Kopacz László közös festménykiállítására került sor. A festmények az erdőcsinádi ifjúsági képzőművészeti táborban készültek.

December 15–16. között a Maros köri ifjúsági egyesület képviselői Székelykálra, Bözödre, Marosvásárhelyre, Nyárádszentmárton–Csikfalvára, Szentgericére, Szabédra, Magyarzsákodra látogattak el.

Halottaink

Életének 71., özvegyiségének 5. évében, rövid szenvedés után elhunyt **Székely Botond**, a Kolozsvár-belvárosi Unitárius Egyházközség gondnoka. 1946. április 30-án született Kolozsváron, ahol építőmérnöki képesítést is szerzett. Horváth Máriával kötött házasságát Isten két gyermekkel áldotta meg. Évtizedekig volt az egyházközség gondnoka, a templom felújításában szakmai tudásának köszönhetően központi szerepet vállalt. A Kolozs-Tordai Egyházkör felügyelőgondnokaként nagy odaadással követte a kör gyülekezeteinek életét. Főtanácsi tag volt, emellett tiszteletbeli gondnoki és egyházköri felügyelőgondnoki címet is kapott. Kortársai közül ki-

magaslott az egyháza iránti elkötelezettségben. Október 25-én kísérték utolsó útjára a Házsongárdi temetőbe.

Életének 68., házasságának 43. évében elhunyt **Nagy Gyula**, a Kissolymosi Unitárius Egyházközség gondnoka. 1950. szeptember 17-én született Kissolymosban, hétgyermekes család 4. gyermekeként. Iskoláit szülőfalujában végezte, majd a helyi termelőszövetkezetnél, illetve utászként egészen nyugdíjazásáig dolgozott. 1974-ben kötött házasságot Benkő Lídiával, mely házasságból Isten gazdag áldásával 8 gyermekük született.

1990-től vállalt gondnokságot, amely tisztséget egészen haláláig megszakítás nélkül betöltötte. Életének utolsó éveiben jelentkező nehéz betegségét zokszó nélkül, kitartással és türelemmel viselte, mígnem 2017. november 18-án visszaadta lelkét Teremtőjének.

Unitárius kalendárium

Az ünnepi kalendárium a 450 éves unitarizmust látatja kaleidoszkopikusan.

Január hónap a vallási viták korát idézi fel egy 16. századi időutazásra hívó írással és a Körösfői-Kriesch Aladár ikonikus festményéhez kapcsolódó szöveggel.

Február hava az épített örökségre, tárgyi emlékekre összpontosít. A kerek kő, Kolozsvár régi unitárius épületei, a százéves nagy háborúban rekvirált harangok mesélnek a múlttól.

Március hava a kéziratokra összpontosít: János Zsigmond adománylevelétől a kutyafejűek rabságában sýnlódó unitárius papon át az egyik első női lelkész emlékirataiig igyekszik e fejezet a múltból szemelgetni.

Áprilisban az erdélyi alapítású vallásról gondolkodhatunk az alapító szellemi örökségére visszanezve.

Májusban jelenkorunk unitárius közösségeinek életeseményeiből tallózhatunk: unitárius univerzalisták tanulmányi kirándulását követhetjük nyomon, de az újvilági élmények meghatározó voltáról is mesél egy ifjú erdélyi.

Júniusban unitárius értékeink közül a szabad akarat kerül terítékre. Hogy mit kezdhet az ember egy fonalvágóval ma és holnap? Azt a kíváncsi olvasók megtudhatják e hó olvasmányaiból.

Júliusban a felelősségtudat kerül fókuszba, a mindennapokhoz szükséges merészség mértékét, a törvényként bennünk élő felelősségérzést járják körül a szövegek.

Augusztusban a nagy hőségben tallózhatunk intézményeink, szervezeteink gazdag múltjából és jelenéből: hogy a dióhéjba hány néma tanú fér, azt jó néhány szempontból meg lehet közelíteni, ha elolvassuk az ide csoportosított írásokat.

Szeptemberben a múltból (is) építkező egyházkörökkel ismerkedhetünk meg.

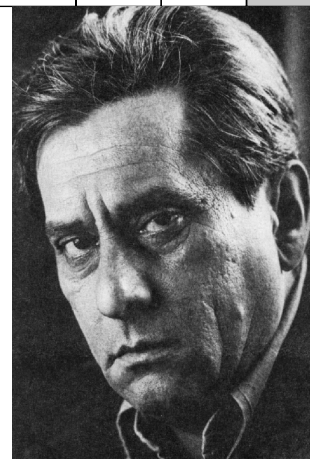
Októberben az előttünk járók ikeremlékéről, emberi nagyságáról, gyümölcsöző közösségépítéséről tudhatunk meg többet.

November a halottak napjáról szól, a halálhoz kapcsolódó félelmekről, hitről, tekintetekről.

December karácsonyi útkeresésében az évnek fordulóján toporgó lélek vet számot ajándékairól.

Azzal a reménnyel ajánljuk a 2018. esztendő ünnepi Unitárius Kalendáriumát, hogy egybeszerkesztett írásaival segít az egyház 450. születésnapjának jelentőségét közelebb hozni, személyesebbé, sajátabbá varázsolni: a történelem és a mikrotörténelem, az összegzés és az elmélkedés, a próza és a vers, a fikció és az emlékezés, a líraibb és a tárgyyszerűbb elbeszélés, a számvetés és a jövőbe tekintés kedvelői egyaránt találnak olyan olvasmányokat, amelyek szellemüket és lelküket egyaránt gazdagítják.

Erdélyi születésű magyar író (1933, Szatmár-hegy – 1995, Budapest)	Magyar kutyafajta	Kerti szerszám	Műanyag-féleség	Királyi fejék	Város Jemenben	Nátrium vegyjele	Az átmérő jele	Mihók társa a mesében	Malom része	Korszak	Félzsák!	Névelő	1500 Rómában	Német kancellár-asszony	Róla szól az író színműve
													A vese latinul		
Vízi sportok színhelye							Északi férfinév					Tetejére			
							Ivartalanítás					Esetleg			
Francia folyó						Magyar író volt					Elgondolás				
						Vetőmag kezelése					Fizetés				
Az áramerősség jele		Becézett Ilona								Magyar tudós volt (Dónát)					
		Kálium vegyjele								Szűk nyílás					
Szenvedés	A színmű alcíme				Sors széle!			Szállító-oszlop					Angol fiúnev		
					Pihen			Viszonyul					Női hangnem		
Az urán vegyjele		Közmunka							Véredény			Becézett Alfréd			
		Hanga							Ozmium vegyjele			Főemlős			
Jelentése: új				... peremén (József Jolán)							Milliliter			Spanyol autójel	
				Vércsoport							Kilojoule, röviden			Kaukázusi nép volt	
Szavazás vége										Fővárosa: Doha					
										Szökkenő					
Téli sport			Bölcény, idegen szóval						A kéz része					A föld felé	
			Megfogni tudó						Nulla					Középen imád!	
Traktor húzza				Gennyes seb							Fővárosa: Maszkat				
				Lamartine verse							Katonai egység				
Becézett Salamon					Nyakravaló				Szerelmi kapcsolat						
					Idegen Antál				Szűk utca						
A tárgy ragja	Görög betű					Csúszós									
	A Maros testvére					Baj									
Karó							Szikla-darab				Zorro jele				
							Bibliai hajós				Az orrához				
Van ilyen szoba is, szó is				Tengeri halfajta				Német betű							
				Középen emel!				Kilogramm							
Járunk rajta			Kossuth szülőhelye						Skálahang						
			Volt						Svéd autójel						
Siemens	Az író színműve														

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: dr. Czire Szabolcs főszerkesztő, dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Barothi Brigitta (ifjúsági oldal), Nagy Henrietta (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella

Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927

kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület, Gál György Attila**, tel.: 0264 596 478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem örzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
2018

Az idegenségtől az elmúlásig

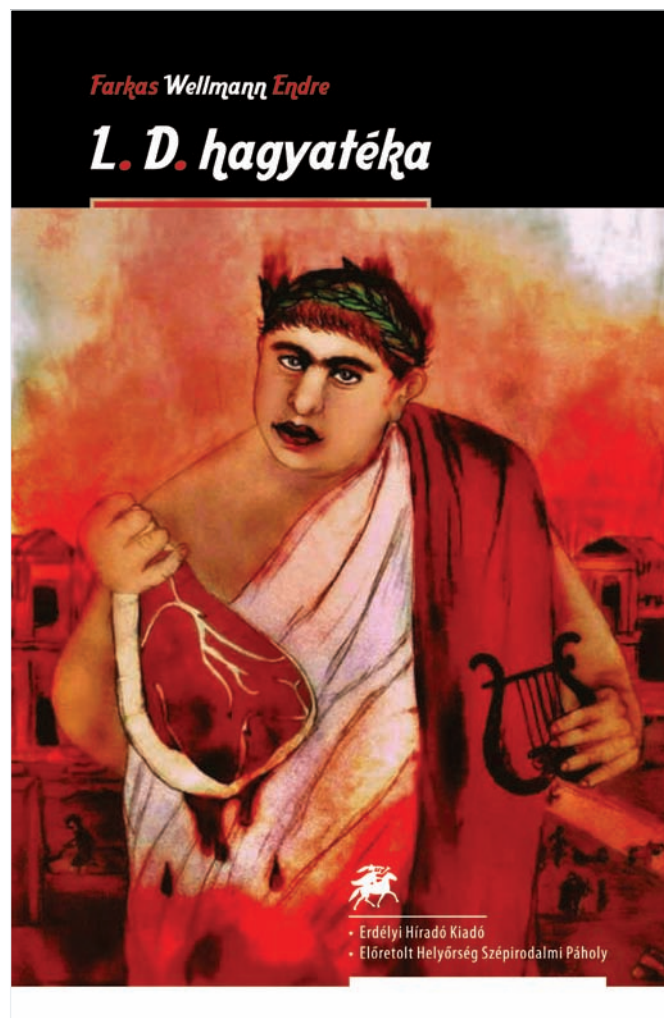
• Néhány évvel ezelőtt, amikor a székelyderzsi vártemplomban Farkas Wellmann Endre a gyülekezet előtt unitárius hitéről vallást tett, személyes vallomását ezekkel a sorokkal kezdte: „Személyes hitvallásomat megvallani állok itt, pontosabban olyan dolgról beszélni, amiről az ember általában nem szokott, nem tud és általában nem is kell.” Amikor új kötetével (*L. D. hagyatéka*. Erdélyi Híradó Kiadó, Előretolt Helyőrség Szépirodalmi Páholy, Kolozsvár, 2012) megajándékozott, a verseket olvasva előbbi vallomásának kulcsszavai jutottak eszembe. Kötetében olyan dolgokról beszél, amelyekről általában nem szoktunk, nem tudunk és általában nem is kell. Ilyen dolgok (a szövegűsésnél maradvánnyal), hogy kik vagyunk, hol a helyünk, idegenek vagyunk-e vagy otthonunk a föld, milyen értékek mellett érdemes kiállni, miként nézünk szembe az elmúlással.

Állítólag az idegenség, elidegenedés a modern kor emberének életérzése. Mégis egyre erősebb korunk emberének életében is. Aki verset ír, menthetetlenül előbb-utóbb belebotlik. Farkas Wellmann Endre is. Új kötetének széljegyzetei között vannak olyan bibliai vagy bibliai témájú idézetek, amelyek közelebb visznek minket a versek képi és érzelmi üzeneteinek megértéséhez. Az idegenség szakadéka választotta el Jézust családtagjaitól. (Mk 3,20–21) Ugyanez az egyedül – valakikkel szemben, egyedül – valakiktől távol, egyedül – valakik nélkül érzés Endre új verseiben ez így hangzik: „idegen vagyok: ez rangom s nevem s hivatásom is ennyi.” (Az idegen) Hogy ez pontosan mit is jelent, egy másik vers magyarázza: „a cirkusból s a népből soha többet, / de kenyérből még kéne egy falat / túlélni végül is még adatik / akár naponta több silány alkalom / mégis csak álldogálok mint az idegen / mint üres pohár a kocsmasztalon.” (A költő, aki egy városról álmodik) Az érzés költészetben és filozófiában túli hétköznapi megtapasztalása ez: „Aki identitásra vágyik, az lett az eretnek.” (A szöveg felől)

Nagy szabadságot és ugyanakkora felelősséget ad az embernek a tudat, hogy Isten megadta számára a jó és rossz közötti szabad választás lehetőségét. Ez is része az unitárius hitvilágnak, így mondhatni természetes, hogy ott van a versekben: „a szellem naggyá így növekszik / kényszerített, durva sorsban, / rajtad áll a végkifejlet, válassz.” (Levél Senecához) Súlyja van

a választásnak, mert: „csontodra sorsod rátapad.” (Az örök város) Az ember magán hordozza választása következményeit. Jó, hogy újra lehet gondolni a választásokat, és más irányban indulni. Az idegenségben ez a szabadság adja meg a továbbdolgozás békéjét: „s az embernek, mert annyi múltja van / annyi hazája, s elmúló szerelme / az embernek még annyi dolga van.” (L. D. ajánlása) Ami a legfontosabb, hogy ez a szabadság enyhíti az elmúlás félelmét, amely a vers doktrínamentes soraiban így szólal meg: „a földet féld, ha megharap / kihalsz belőle, gyertyaláng / szétrohadsz benne húsdarab.” (L. D. utolsó verse Antiumból)

DEMETER SÁNDOR LÓRÁND

Balogh Réka szociális munkás, a Gondviselés Segélyszervezet székelykeresztúri programvezetője (Székelykeresztúr), **Bardócz-Tódor András** teológiai hallgató (Budapest–Kolozsvár), **Bonczidai Éva**, **Fekete Levente** lelkész (Nagyajta), **Felhős Szabolcs** UART-alelnök (Vásárosnamény), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Furu Árad** műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Pál János** segédlelkész (Marosvásárhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** ifjúsági lelkész, **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Szabó László** lelkész, a Gondviselés Segélyszervezet ügyvezető elnöke (Szind–Kolozsvár), **Sztranyiczky Zsófia** ICUUW-elnök (AEÁ), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelyderzsi–Székelymuzsna)